

REGIONRÅD – MAKT ELLER AVMAKT

EN KVANTITATIV STUDIE AV REGIONRÅDENES
OPPLEVDE INNFLYTELSE

FREDRIK SKAU GUNDERSEN

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen. Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntestår for de metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.

Universitetet i Agder, Juni 2010

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag

Forord

Denne masteroppgaven representerer slutten på fem år med studier som avsluttes med en mastergrad i offentlig politikk og ledelse. Masteroppgaven er på 40 studiepoeng, og har vært en krevende og lærerik prosess.

Målet med oppgaven er at man skal tilegne seg anvendt og teoretisk innsikt på et felt, gjennom dokumentert anvendelse av vitenskapelige metoder på en selvvalgt problemstilling.

Jeg vil rette en takk til min veileder professor Dag Ingvar Jacobsen. Veiledningene har vært konstruktive og nyttige, og din dør har alltid vært åpen gjennom arbeidet med masteroppgaven. Temaet til denne masteroppgaven kommer som en følge av en utfordring fra veileder. Min interesse for norske kommuner, og kommunale prosesser gjorde at dette var en utfordring som passet meg godt.

Til slutt en stor takk til respondentene som har tatt seg tid til å svare på spørreskjemaet som ble sent rundt. Uten dem hadde ikke denne masteroppgaven blitt realisert.

Fredrik Skau Gundersen

Kristiansand, Juni 2010

Sammendrag

Regionråd er en form for interkommunalt samarbeid på administrativt og politisk nivå som skal sikre bedre regional styring. Antallet regionråd har økt betraktelig de siste årene, og de fleste kommuner er i dag medlem av et regionråd. Deltagelse i regionråd gjør at enkelte hevder at kommunen gir fra seg oppgaver og makt til regionrådet. Ved å gjøre dette flyttes beslutninger og makt til et organ som ikke er direkte demokratisk valgt.

Denne masteroppgaven forsøker derfor å kartlegge regionrådenes innflytelse, for å undersøke om kommunestyrene har gitt fra seg makt. Innflytelse som har blitt operasjonalisert med bakgrunn i teorien som ser på en beslutningsprosess som tre deler. De tre delene kommer i en sekvensiell rekkefølge, og er som følger: dagsorden - utredning – vedtak. Utgangspunktet for oppgaven er dermed å undersøke om regionrådenes innflytelse kan undersøkes med de tre variablene. Videre så testes det for variasjon i innflytelsen ved å se på trekk ved regionrådet og hva som kjennetegner respondenten.

Dette gjøres da i en kvantitativ studie, som studerer oppfattet makt hos kommunestyrepolitikere til hver enkelt medlemskommune. Ved å henvende seg til dette utvalget vil en kunne studere oppfattet makt fra flere ulike type politikeres posisjon.

Funnene i denne masteroppgaven viser en tendens til at regionrådene ikke oppleves som innflytelsesrike av kommunestyrepolitikere. Det er mye som tyder på at kommunestyret står fast som beslutningstager, og dermed er det ikke et demokratisk problem. Funnene viser at regionrådet oppleves som mer innflytelsesrik i utredningsfasen. Dette er noe som kan indikere at regionrådene blir brukt som et høringsorgan, og at de tilbyr løsninger på problemene.

Variasjonen i regionrådet kunne avdekke at regionrådene opplevdes som mer innflytelsesrike desto flere ansatte de hadde i regionrådet. Videre var det en tendens til at desto flere organ regionrådet hadde desto mindre innflytelsesrike opplevdes de. Når det gjelder de ulike kommunestyrepolitikere viste funnene til at de som var medlem av regionrådet opplevde dette som et mer innflytelsesrikt organ.

Innhold

1: Innledning.....	8
2: Interkommunalt samarbeid.....	10
2.1 Kommune-Norge	10
2.2 Interkommunalt samarbeid.....	12
2.3 Regionråd	14
3) Nettverk og makt.....	16
3.1 Ny form for styring	16
3.2 Demokratiske utfordringer	18
3.3 Hvordan måle makt	20
3.3.1 Dagsorden	22
3.3.2 Utformingen av tiltak	27
3.3.3 Velge mellom handlingsalternativ.....	28
3.4 Variasjon i regionrådenes makt.....	29
3.4.1 Organisering av regionrådene	29
3.4.2 Er det forskjell mellom hvem som oppfatter regionrådene?.....	31
4: Metode.....	32
4.1 Problemstilling.....	32
4.2 Forskningsdesign	32
4.3 Datainnsamling.....	33
4.4 Operasjonalisering.....	35
4.4.1 Operasjonalisering av avhengige variabel 1.....	35
4.4.2 Operasjonalisering av avhengige variabel 2.....	35
4.4.3 Operasjonalisering av avhengige variabel 3.....	36
4.4.4 Operasjonalisering av uavhengige variabel 1.....	36
4.4.5 Operasjonalisering av uavhengige variabel 2.....	37
4.5 Analyse av data.....	38
4.6 Validitet og reliabilitet	38
5: Analyse	39
5.1 Avhengig variabel 1: Dagsorden.....	39
5.2 Avhengig variabel 2: Utformingen av tiltak.....	42
5.3 Avhengige variabel 3: Vedtak.....	44
5.4 Faktoranalyse	45
5.5 Uavhengig variabel 1: Regionråd.....	48

5.6 Uavhengige variabel 2: Type politiker	49
5.7 Regresjonsanalyse	52
5.7.1 Avhengige variabel 1: Dagsorden.....	52
5.7.2: Avhengige variabel 2: Utformingen av tiltak.....	55
5.7.3 Avhengige variabel 3: Vedtak.....	57
6: Drøfting	59
6.1 Regionråd – makt eller avmakt	59
6.1.1 Utformingen av tiltak	61
6.2 Forskjell mellom regionrådene.....	63
6.3 Ulike individuelle oppfatninger	65
6.4 Demokratisk problem?	66
6.5 Konklusjon	68
Litteraturliste og vedlegg	70

Tabelloversikt

Tabell 1: Svarprosent fra spørreundersøkelsen.....	34
Tabell 2: Trekk ved de ulike regionrådene.....	37
Tabell 3: Univariat analyse. Fire variabler som måler ulike former for dagsorden.....	39
Tabell 4: Korrelasjonsanalyse med fire variabler som måler ulike former for dagsorden.....	40
Tabell 5: Univariat analyse: Dagsorden.....	41
Tabell 6: Univariat analyse: To forskjellige variabler med utforming av tiltak.....	42
Tabell 7: Univariat analyse: Føringer, sammenslått variabel.....	43
Tabell 8: Univariat analyse med to variabler med vedtaksmyndighet.....	44
Tabell 9: Univariat analyse med avhengige variabel 3 "Vedtaksmyndighet"	45
Tabell 10: Faktoranalyse med alle de avhengige variablene.....	46
Tabell 11: Univariat analyse. De tre avhengige variablene.....	47
Tabell 12: Korrelasjonsanalyse trekk ved respondenten.....	50
Tabell 13: Faktoranalyse med uavhengige variabel 1.....	51
Tabell 14: Multivariat regresjon: Dagsorden. Standardisert koeffisienten beta.....	53
Tabell 15: Multivariat regresjon: Føringer. Standardiserte koeffisienten beta.....	55
Tabell 16: Multivariat regresjon: Vedtaksmyndighet. Standardiserte koeffisienten beta.....	57

1: Innledning

Dagens kommunestruktur i Norge har gjennomgått få endringer etter 1960-tallet, noe som gjør at enkelte hevder at strukturen er lite tilpasset samfunnet i dag. Noen av de utfordringene som blir nevnt er lite hensiktsmessige grenser i forhold til dagens kommunikasjonsmidler og bosettingsmønster(Vinsand og Nilsen(2008). Endringer i kommunestrukturen skal baseres på frivillighet, dette er en prinsipiell linje som er forankret i Soria Moria II, Regjeringens politiske plattform.

For å møte utfordringene i dagens samfunn har det blitt mer normalt for kommuner å delta i interkommunale samarbeid. De fleste kommuner deltar i dag i opptil flere interkommunale samarbeid, og regionråd er et eksempel på dette. Regionråd er et politisk og administrativt samarbeid som skal sikre regional styring på tvers av kommunegrensene. Regionrådene har økt i omfang de senere år, og de fleste kommunene i Norge i dag er medlem av et regionråd. Den siste kartleggingen av regionrådene viste at det i Norge i dag er 69 regionråd i varierende størrelse(Vinsand og Nilsen(2008).

Deltagelse i regionråd reiser en del interessante demokratiske problemstillinger, da en skulle tro at kommunene gir fra seg makt til et ikke direkte demokratisk valgt organ. For at dette skal være et demokratisk problem må regionrådene ha en eller annen form for innflytelse. Denne oppgaven har derfor til hensikt å undersøke hvor innflytelsesrike regionrådene er.

Det å kartlegge makt fra et objektivt synspunkt er vanskelig, men en alternativ tilnærming er å studere oppfattet makt. Når en da skal studere regionrådenes oppfattet makt, er det et godt utgangspunkt å henvende seg til kommunestyrepolitikere og undersøke hvordan de oppfatter regionrådene. Kommunestyrepolitikerne består av et utvalg av respondenter som i varierende grad forholder seg til regionrådet. Dette gjør da at en kan studere hvordan regionrådene oppfattes ut i fra ulike ståsteder.

Dette danner da bakgrunn for denne masteroppgaven og problemstillingen av den grunn:

Hvor innflytelsesrike oppfattes regionrådene og varierer oppfattelsen med individuelle - eller regionrådets trekk?

Med denne problemstillingen er hensikten å kartlegge hvor innflytelsesrike de ulike regionrådene er. For deretter å teste om eventuelle variasjon i innflytelsen kan forklares med hvordan regionrådene er organisert eller trekkene ved respondenten.

2: Interkommunalt samarbeid

2.1 Kommune-Norge

Norge består i dag av 430 kommuner i varierende størrelse, den største kommunen i Norge er Oslo (regnes også som fylkeskommune) og har over en halv million innbyggere, mens den minste kommunen Utsira har 214 innbyggere. Norske kommuner varierer i stor grad, både innbyggertall og geografi. Mer en halvparten av norske kommuner har færre enn 5000 innbyggere (Jacobsen(2009),s.20).

Hagen og Sørensen((2006) s.14) definerer en kommune som en offentlig myndighet med tre kjennetegn: 1) Kommunen har ansvaret for et geografisk avgrenset område innenfor nasjonalstatens grenser. 2) Kommunen har ansvaret for løsning av en eller flere offentlige oppgaver. 3) Kommunen styres av lokalbefolkningen gjennom et direkte demokrati eller ved lokalvalg av representanter til en forsamling.

I Norge er kommunene bygd opp etter generalistprinsippet (Fimreite mfl. NOU 1992;15 NOU 2000:22, i Jacobsen(2009), s.86). Generalistprinsippet innebærer at alle kommuner, uansett innbyggertall, skal ha det samme tilbudet av tjenester med i prinsippet lik kvalitet. Dette betyr at Utsira skal levere de samme tjenestene, til tilnærmet lik kvalitet, som Oslo.

En stor grad av dagens kommuner er i mer eller mindre grad preget av lite hensiktsmessige grenser i forhold til dagens samfunn. Dette har sammenheng med at mange av dagens kommuner har den samme strukturen som de gamle prestegjeldsgrensene fra 1837 (Vinsand og Nilsen(2008), s. 14). Forrige gjennomgang av kommunestrukturen var på 60-tallet og etter dette er det gjort få endringer. Dette gjør at strukturen på kommunene i liten grad har endret seg, samtidig som kommunen får stadig nye oppgaver. Mye av dette kommer av at velferdsstatens oppgaver i større grad har blitt flytte fra staten til kommunene (Jacobsen(2009), s.87).

Flyttingen av velferdsoppgaver fra staten og ned til kommunen, gjør at kommunene stadig må tenke nytt og må hyppigere vurdere interkommunalt samarbeid for å løse oppgaver. Et nylig eksempel på dette er samhandlingsreformen (Vinsand og Nilsen(2009), s. 4).

Samhandlingsreformen legger mange føringer for hvordan kommunen skal levere

helsetjenestene, og tvinger kommunene til å samarbeide seg i mellom og med andre forvaltningsnivåer for å legge til rette for bedre helsetjenester i Norge.

Kommunene står ovenfor omfattende samarbeidsbehov i oppgaveløsningen, som en følge av geografisk integrasjon og økt kompleksitet i oppgavene(Vinsand og Nilsen(2008), s.1). Dette betyr at det kommer stadig flere problemer som er grenseoverskridende og løses best ved å samarbeide. Et eksempel på dette er miljø. Miljø er et problem som er uavhengig av kommune eller land, men tvinger kommunene stadig til å tenke mer likt for å løse disse nye utfordringene.

En stor grad av dagens kommuner er i mer eller mindre grad preget av lite hensiktsmessige grenser i forhold til dagens kommunikasjonsmidler og bosettingsmønster(Vinsand og Nilsen(2008), s. 14). Dette er en veldig aktuell problemstilling i storkommuner med mange små kommuner rundt seg. De som bor i de små kommunene rundt pendler ofte til storbyen for å jobbe, og dermed nyter godt av infrastrukturen til storkommunen. Dette betyr et enormt press på infrastrukturen til storkommunen, et press som ikke stemmer overens med de skatteinntekter som kommunen mottar.

Dette gjør at behovet for funksjonelle regioner vokser frem. Teorien om funksjonelle regioner introduserer en felles løsning for de krav til spesielt planlegging, men også næringsutvikling og miljøvern som stilles til kommunens geografiske grenser. Et argument som går igjen i denne teorien er at regionen bør reflektere den daglige bølgen av mennesker som reiser til og fra arbeid, og som reiser for å handle eller for å dekke fritidsbehov(Smith 1985, i (Hagen og Sørensen(2006) s. 105).

I følge Soria Moria II, Regjeringens politiske plattform, skal endringer i kommunestrukturen baseres på frivillighet. De siste årene har vist at det er få kommuner som ønsker å slå seg sammen og dermed har debatten om tvangssammenslåing av kommunene vokst frem.

Alle disse endringene gjør at behovet for å løse problemer som går på tvers av grenser vokser frem og en struktur som er hensiktsmessig for effektiv tjenesteyting. Dette gjør at interkommunalt samarbeid vokser frem som et alternativ for å løse problemene som dagens kommuner står ovenfor.

2.2 Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid har stadig blitt mer vanlig i Norge, og kommer som en følge av det bakteppet som ble skissert ovenfor. Erfaringen med interkommunalt samarbeid i Norge har så langt vært varierende, samarbeidende er ofte preget av lite stabilitet og har ikke rukket lenger enn interessen til den enkelte kommune (Hagen og Sørensen(2006) s. 105).

I NIBR sin rapport om kommunal organisering(2008) trekker de frem at det er et stort mangfold i organiseringen av interkommunale løsninger, og at det er mest utbredt innenfor revisjon, renovasjon, brannvesen, IT og innkjøp(Hovik &Stigen(2008)).

I NIVI-analyse sin kartlegging av interkommunalt samarbeid nevner de tre ulike samarbeidsmodeller for interkommunalt samarbeid:

En *pragmatisk samarbeidsmodell* betyr at samarbeidet tar utgangspunkt i at kommunestyrene skal ha vedtaksmyndighet, i tråd med hovedprinsippet i kommuneloven. Interkommunale løsninger utvikles på ulike geografiske nivåer og etter organisatoriske prinsipper som er tilpasset den enkelte oppgave. Initiativ til samarbeid kommer fra flere hold og kommunene følger ingen felles vedtatt samarbeidsstrategi (Vinsand og Nilsen(2008),s.23).

En *strategisk kommuneallianse* betyr at kommunene har vært gjennom en aktiv politisk og administrativ prosess for å utvikle samarbeidsordninger på viktige og strategiske områder innenfor en fast samarbeidsregion. Modellen krever at regionrådet tar ledelsen og fungerer som et operativt støtteorgan for kommunene med ansvar for å utrede og fremme forslag til nye samarbeidsordninger. Overføring av beslutningsmyndighet og behov for politisk styring vurderes konkret for den enkelte ordning. (Vinsand & Nilsen(2008), s.23).

Den siste løsningen er en samkommune og er neste steg på veien mot integrasjon mellom kommunene. En samkommune er en etablering av en egen juridisk enhet på regionalt nivå med ansvar og beslutningsmyndighet over egne oppgaver. Myndighetsoverføring til en samkommune er ikke hjemlet pr i dag hjemlet i kommuneloven(Vinsand & Nilsen(2008), s. 23)

Interkommunalt samarbeid er hjemlet i kommuneloven § 27 og vertskommuneordningen er hjemlet i § 28.

Kommuneloven § 27 omhandler interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid og punkt 1 sier at: ” To eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget gjør selv vedtak om opprettelse av slikt styre. Til slikt styre kan kommunestyret eller fylkestinget selv gi myndighet til å treffe avgjørelser som selv angår virksomhetens drift og organisering.”

Kommuneloven § 28a: ”En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegere myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune etter §§ 28b og 28c hvis den aktuelle lov ikke er et hinder for dette.”

Som et alternativ til de organene som er hjemlet i kommuneloven åpnes det også opp for et interkommunalt selskap. Interkommunalt selskap er et selskap der flere kommuner går sammen og oppretter et selskap. De interkommunale selskapene skiller seg fra et AS ved at de ikke kan gå konkurs(Hagen & Sørensen(2006), s.110 og Jacobsen (2009), s. 84)

Et AS åpner da opp for at private aktører også kan delta i samarbeidet og åpner opp muligheten for konkurs. Dette er en organisasjonsform som hører hjemme i aksjeloven, og åpner opp for at kommunen kan være eneeier eller eie sammen med andre, kommuner, frivillige og private organisasjoner(Jacobsen(2009), s.84). Aksjeselskapet vil da ha en daglig leder og et eget styre. Her er den vesentlige forskjellen at kommunen ikke står økonomisk ansvarlig(Jacobsen(2009), s.84).

I følge kommune-Norge er interkommunalt samarbeid et middel for å møte krav til kompetanse, kvalitet og effektivitet i tjenesteytingen og den øvrige kommunale oppgaveløsningen(Vinsand & Nilsen(2008), s. 6).

Interkommunalt samarbeid kan både være politisk og administrativt samarbeid. Et administrativt samarbeid vil gjerne fokusere på stordriftsfordeler, mens det politiske samarbeidet er for å sikre politisk styring på tvers av kommunene og dermed en mer helhetlig regional styring.

2.3 Regionråd

Regionråd representerer en form for interkommunalt samarbeid, og er et politisk samarbeidsorgan som opprettes for å sikre politisk og administrativt samarbeid på tvers av grensene og en mer overordnet styring for regionen. Politikerne som sitter i regionrådet velges ikke direkte men pekes ut av kommunestyret (Jacobsen (2009) s. 115). NIVI analyse foretok en kartlegging av regionrådene i Norge. I denne rapporten har de utarbeidet en definisjon på hva som kjennetegner et regionråd:

- Politisk samarbeidsorgan der minimum ordfører deltar i det politiske styringsorgan.
- Formalisering gjennom egne vedtekter eller skriftlig samarbeidsavtale er å anse som en nødvendighet.
- Samarbeidet må dekke flere felt og ikke bli ansett som et sektororgan.
- Det må avholdes møter eller behandle saker minst en gang i året.

(Nilsen & Vinsand, 2007, s.9)

I samarbeidsorganet åpnes det også opp for andre aktører som rådmenn, tillitsvalgte, representanter fra næringslivet eller fylkeskommunen. Poenget med vedtektene, eller en skriftlig samarbeidsavtale, er at samarbeidet skal være formalisert slik at det er et reelt organ og ikke tilfeldig samarbeid. Det legges også opp til at samarbeidet dekker flere felt slik at det ikke bare er et samarbeid innenfor et felt, men så mange som er hensiktsmessig. Når det gjelder siste punkt kommer dette av at det skal operativt organ.

Kartlegging til NIVI analyse avdekker at nesten halvparten av regionrådene har en lovhjemmel i kommuneloven § 27. Tilnærmet 40 % av regionrådene viser til skriftlig avtale uten å henvise til noen lov som grunnlag for deres samarbeid, videre så viser det seg at flere av disse er å anse som forankret i kommuneloven § 27. 10 % regnes lovmessig under loven om interkommunalt selskaper. (Nilsen & Vinsand, 2007, s.4).

I kartleggingen kommer det frem at det 69 regionråd i Norge og at 97 % av landets kommuner er deltagende i et regionråd og det har vært en markert vekst i antall regionråd de siste årene. Videre så trekker de frem at det er store strukturelle forskjeller mellom regionrådene. Gjennomsnittlig antall medlemskommuner i et regionråd er seks, der det minste regionrådet har to til den største som har 13 medlemskommuner(Nilsen & Vinsand, 2007, s.3).

Rundt 60 % av regionrådene oppgir at de har kun ett politisk organ i den politiske organisering av regionrådet, mens flertallet av de øvrige har to politiske styringsnivåer. De to nivåene er vanligvis gjennom et ”råd” og et bredere sammensatt ”ting”, eller et styre og representantskap som er organisert etter lov om interkommunale selskaper. Det er ordfører - modellen som er mest utbredt, det betyr at det kun er ordfører som er faste medlemmer i det operative organet som har stemmerett. Alternative modeller som ordfører/opposisjon og deltakelse fra administrasjon er noe mindre utbredt. Videre så er det ulike organisering av fast ansatt i regionrådet. 65 % av regionrådene har et fast ansatt sekretariat direkte underlagt regionrådet. Alternative organisering av sekretariatet kan være at dette går på rundgang mellom kommunene eller at det dekkes av et næringsselskap. Nærmere 70 % av regionrådene har en liten administrasjon med på ett årsverk eller mindre. Antall saker som behandles i regionrådet er det en generell oppfattelse av at er økende. Normalt avholdes fra 4-5 møter i løpet av et år til de som har 10-12 møter. (Vinsand & Nilsen(2007), s.3).

I henhold til definisjonen til NIVI-analyse representerer regionrådene politisk samarbeid og ikke den tjenesteytende formen for interkommunalt samarbeid. Dette betyr at poenget med regionrådene er å sikre en politisk og administrativ styring og koordinering på tvers av kommunegrensene.

3) Nettverk og makt

3.1 Ny form for styring

Fremveksten av regionrådene kommer som en følge av at samfunnet har hatt en utvikling over lang tid som stadig setter kommunestrukturen under press, noe som gjør at kommune har sett seg nødt til å tenke nytt. Den tradisjonelle kommunestrukturen møter stadig nye utfordringer når den skal levere tjenester og blir derfor nødt til å samarbeide med andre for å levere tjenester. Dette er et skifte i dagens samfunn som ofte referes til som et skifte fra ”government” til ”governance”.

Det har blitt populært å snakke om bevegelsen fra ”government” til ”governance”. ”Government” referer til de formelle statlige institusjonene som vanligvis er delt inn i lovgivende, utøvende og dømmende del, men de er samlet i deres monopol av legitimitet, tvingende makt. I motsetning til dette kommer begrepet ”governance” som handler om mer eller mindre gjennomtenkte forsøk på å styre spesifikke områder innenfor politikken gjennom forhandling mellom mange forskjellige aktører, prosesser og institusjoner. (Marcussen & Torfing (2007). s. 3)

Den tradisjonelle styringsstrukturen er på ingen måte byttet ut, men ”governance” har vokst frem som et supplement til den tradisjonelle styringen. ”Governance” nettverk har blitt en viktig og formelt integrert del av problemløsnings i sentrale beslutninger i lokal og nasjonal politikk og overnasjonale politiske arenaer (Marcussen & Torfing (2007). s. 3).

Regionråd kan på mange måter være et form for nettverkssamarbeid. Denne typen samarbeid er blitt mer vanlig og referes ofte til som ”governance”, der det offentlige går nye veier for å møte de utfordringene dagens samfunn byr på. Denne typen nettverk har fått tilnavnet ”governance” nettverk og defineres som følger.

” A relative stable, horizontal articulation of interdependent, but operationally autonomous actors who interact through negotiations that take place within a relatively institutionalized community which is self-regulating within limits set by external agencies and contributes to the production of public purpose” (Marcussen & Torfing (2007). s. 5)

Det først en bør merke seg med denne definisjonen er at denne formen for nettverk bringer sammen både offentlige og private aktører som er gjensidig avhengig av hverandre, men de operer uavhengig av hverandre. Aktørene er gjensidige avhengige av hverandre fordi ressurser og kapasitet binder de sammen. Mens de er gjensidig uavhengig av hverandre i den forstand at de kan ikke bli kommandert til å tenke eller handle på en spesiell måte av de andre aktørene i nettverket. Den operasjonelle autonomien i nettverket innebærer at de på ingen måte er like, i materielle og immaterielle ressurser, og at de kan utøve en eller annen form for innflytelse på hverandre. (Marcussen & Torfing (2007). s. 6)

For det andre så deltar aktørene i nettverket gjennom forhandlinger. I denne forhandlingen bruker de ulikt fordelt makt og ressurser til å få innflytelse i saken som er aktuell. Til tross for de harde forhandlingene er målet komme frem til en enighet. Enstemmig konsensus er å anse som usannsynlig og resultat er mer i retningen av en tøff konsensus. (Marcussen & Torfing (2007). s. 6)

For det tredje foregår forhandlingene mellom aktørene i nettverket innenfor et relativt institusjonelt rammeverk som er mer en summen av partene, men ikke konstituerer et homogent og fullt integrert helhet. (March & Olsen 1995, i Marcussen & Torfing (2007). s. 6). Det institusjonelle rammeverket har bygd seg opp gjennom en gradvis institusjonalisering i nettverket. (Marcussen & Torfing (2007). s. 6)

For det fjerde er ”governance” nettverk relativt selvregulerende innenfor de rammene som er satt av eksterne aktører, som offentlige myndigheter, eller andre ”governance” nettverk. Det overordnede politiske, lovlige og finansielle kan bli definert av offentlige myndigheter, mens nettverkets aktører ikke kan bli kommandert til å foreta en beslutning eller handling, da de ikke er en del av det byråkratiske hierarkiske systemet.

For det femte hjelper ”governance” nettverk det offentlige med å bidra med produksjon av samfunnsmessige hensikter (Marsh 1998, Marcussen & Torfing (2007). s. 6).

Samfunnsmessige hensikter er bredt definert som visjoner, verdier, planer politikk, regler og handlinger som er valide og direkte rettet mot offentligheten i relasjon til problem eller tema. Dette betyr at ”governance” nettverk ikke bare er involvert i formuleringen og implementeringen, men også bidrar til et bedre resultat med kunnskap, nye ideer, normative orienteringer og felles forpliktelser (Marcussen & Torfing (2007). s. 6-7)

3.2 Demokratiske utfordringer

”Governance” nettverk opprettes ofte av effektivitetshensyn. Problemet er at denne formen for nettverk fremstår som udemokratisk målt i tradisjonelle liberale - demokratiske normer, som lik deltakelse fra alle borgerne, åpen konkurranse mellom politiske eliter og ansvarlighet gjennom ordinære valg (Dahl 1958, 1961; Mill 1967; Schumpeter 1987, i (Marcussen & Torfing (2007). s. 19).

På den andre siden å definere den demokratiske funksjonaliteten av ”governance” nettverk ut i fra kun tradisjonelle demokratiske normer kan bli litt feil, og glemmer det potensielle bidraget av nettverket til å fremheve demokratisk deliberasjon. I tråd med republikanske teorier om demokrati, kan en argumentere med at demokrati også er et spørsmål om å sikre bred deltakelse fra relevante aktører som har som mål å løfte politiske løsninger til felles problemer på grunnlag respekt av ens politiske motstandere (Habermas 1996; Sandel 1996; Mouffe 2000), i (Marcussen & Torfing (2007). s. 19). Tar en dette synet med i betraktningen er ikke nødvendigvis denne formen for nettverk udemokratisk, men kan bidra til utviklingen av en ny type av ”associational democracy” (Hirst 1994; Fung & Wright 2003, i Marcussen & Torfing (2007). s. 19). Det som avgjør om ”governance” nettverk er et positivt bidrag til demokrati eller ikke, avhenger av den demokratiske forankringen (Sørensen & Torfing 2005a, i Marcussen & Torfing (2007), s. 20). Det betyr at denne formen for nettverk kan sees på som demokratisk forankret i den forstand de er kontrollert av demokratisk valgte politikere; representer medlemskapet på basis av deltagende grupper og organisasjoner; letter politisk omstridthet; og dermed ansvarlighet, gjennom offentlig dialog med innbyggerne av territoriet påvirket av beslutningen til ”governance” nettverket; og respekt for de grunnleggende regler og normer i et demokrati. Den demokratiske forankringen av nettverket er et spørsmål om grad, ikke verken eller. (Marcussen & Torfing (2007), s. 20).

Denne formen for nettverk er blitt kritisert av enkelte for å trekke makt og innflytelse ut av tradisjonelle demokratiske valgte organ. Dette er en del av en trend som har vokst frem som gjør at det er blitt normalt å omtale staten som ”uthulet” (Rhodes 1994). Med dette menes at stadig mer av politikken utformes på andre arenaer enn de tradisjonelle demokratiske valgte organene.

Dette er en trend som ikke alle har sett seg enig og Paul du Gay (2002) kritiserer denne tilnærmingen i sin artikkel: ” A Common Power to Keep Them All in Awe: A

Comment on Governance”. I denne artikkelen kritiserer han de som hevder at governance har bidratt til å utfordre, sette til side eller overgå den politiske orden, og spesielt når det gjelder suverenitet og autoritet.

Dette er også en trend som en kan se i Norge og dette bekreftes med de avsluttende konklusjonene fra den Norske Makt- og demokratiutredningen fra 2003:

”Demokratiet blir utfordret når folkestyrets vilkår og spillerom blir redusert. Når betydningen av demokrati overføres fra folkestyret som formell beslutningsform til ulike former for tilleggsdemokrati, blir forvitringen av folkestyret tildekket og skillet mellom demokrati og ikke-demokrati utydelig.”

(Østerud m.fl 2003:298)

Det som ligger til grunn for denne demokratiske diskusjonen innebærer at nettverket har en eller annen form innflytelse og at det er forflytning av makt fra de tradisjonelle demokratiske valgte organ. I regionrådenes tilfelle vil dette innebære at det flyttes makt fra kommunestyret og til regionrådet. Dette fører til at beslutninger som skal foretas i kommunestyret nå blir tatt i regionrådet. Noe som da igjen vil føre til et demokratisk problem når det gjelder ansvarlighet, dette betyr at det blir et problem å spore hvem skal stå ansvarlig for politikken som utføres når beslutningen er tatt i et nettverk med mange aktører. I et demokratisk system skal politikere stå ansvarlig ovenfor velgerne, som kan bestemme hvem som styres best gjennom valg.

Dette betyr at de ulike regionrådene må oppfattes som innflytelsesrike for at dette skal defineres som et demokratisk problem. Innflytelses kan bety så mangt og dette åpner diskusjonen for neste avsnitt.

3.3 Hvordan måle makt

Det finnes mange definisjoner på makt og forskerne innenfor dette området strides om hva som er en god definisjon. Gudmund Hernes illustrerer problemene knyttet opp til å studere makt på følgende måte: "Hvordan makt defineres er i seg selv et maktspørsmål". Ved dette problemet menes at ved å definere begrepet for vidt vil det blir for stort for å utføre empirisk analyse, defineres det for snevert vil en rekke aspekter i samfunnet ikke bli beskrevet. Skulle definisjonen bli negativ, ønsker ingen å innrømme at de har makt (Hernes, 1975,s.9). Dette gjør at det å finne en passende definisjon for makt er en viktig og krevendes oppgave. En mye brukt definisjon av makt er makt som evne til å oppnå et resultat selv om man møter motstand (Weber 1971:53, i Jacobsen (2003)).

I den norske makt- og demokratiutredningen(2003) så brukes det tre forskjellige definisjoner på makt. Disse tre er politisk-, økonomisk- og ideologisk makt.

Politisk makt er institusjonalisert og sentralisert autoritativ makt som vi finner innenfor stater og i mellomstatlige forhold. Den autoritative makten gjør seg gjeldende gjennom pålegg, lover, fordelingsvedtak og tildeling av rettigheter. Evne til å styre og evne til å skaffe oppslutning rundt noe er den viktigste ressursen i politisk makt. Videre så er politisk makt også evne til å påvirke den autoritative politiske makten. Dette er en maktkamp som foregår i det offentlige rom der massemediene og de frivillige organisasjonene er sentrale(Østerud, Engelstad & Selle, 2006,s. 15-16).

Videre til den økonomiske makten er det snakk om makt som er i mindre grad sentralisert en den politiske makten. Den økonomiske makten kan gjelde adgang til naturressurser, kontroll over produksjonsmidler, eller på akkumulering av kapital. Det er gjennom ulike bytteforhold at den økonomiske makten gjør seg gjeldende. Dette kommer til uttrykk ved at noen personer sitter på goder som er etterspurt og noen har kjøpekraft. Den økonomiske makten er knyttet opp til fordeling av knappe goder. (Østerud, Engelstad & Selle, 2006,s. 17).

Den ideologiske makten er makt over tanker, verdier, følelser og selvoppfatning. I den ideologiske makten ligger makt over de begreper og kategorier som gir mening til verden omkring oss, de normer og forestillinger vi har og kultur, estetiske uttrykk og rituell praksis. Dette innebærer at språk også er å anse som ideologisk makt. Den ideologiske makten kan

samle og splitte ved å skape enheter og trekker grenser(Østerud, Engelstad & Selle, 2006,s. 18).

Innenfor maktstudiene er det noen kriterier som vanligvis må ligge til grunn for at det er snakk om makt. Det først er at det skal være snakk om en relasjon eller avhengighet(Clegg 1989; Dahl 1957; Mintzberg 1983; Pfeffer 1981, i Jacobsen 2003). For det andre trekkes det frem at det må inneholde en eller annen form for uenighet eller interessekonflikt mellom de involverte partene i relasjonen(Reve og Nordhaug(1987), i Jacobsen 2003). For det tredje må det være en maktbase hos den som utøver makt, noe som gjør at en kan få noen til å gjøre noe de ellers ikke ville (Dahl 1957; Emerson 1962; Etzioni 1982, i Jacobsen 2003). I tillegg til disse forutsetningene trekker (Jacobsen og Thorsvik(2002),158-159) makt oftere blir utøvd i situasjoner der det konkurransen om knappe ressurser.

Tradisjonelle studier har knyttet makt og innflytelse opp i mot det å ha myndighet til å treffe formelle vedtak, dette er spesielt forankret i den parlamentariske styringskjede. I senere tider har det dukket opp interesse for å fokusere på andre deler av beslutningen. Dette kommer av at gode intensjoner og gode beslutninger ikke nødvendigvis medfører et godt resultat. Dermed er det blitt lettere å argumentere med at det bør vies mer oppmerksomhet til det som skjer før vedtaksfasen. Dette betyr at det rettes oppmerksomhet mot hvordan problemene kommer opp på den offentlige dagsorden, hvordan handlingsalternativer og deres konsekvenser kartlegges. Oppmerksomheten har også blitt rettet mot det som skjer etter at vedtak er truffet, nemlig iverksettelsen av vedtakene og tilbakeføring av informasjon. Politikk kan oppfattes som en virksomhet som går ut på å formulere problemstillinger, forsøke å få disse akseptert som bindende og få organisert kontinuerlig problemløsende virksomhet omkring dem (Jacobsen 1964:45, i Olsen(1978) s 33). Konsentrasjonen om selve vedtaksfasen er bare rimelig dersom alle de andre fasene er uproblematisk.

Innflytelse over hvordan effektene av tiltak skal tolkes og formidles har vist seg å være av stor betydning (March og Simon, 1958, Cyert og March, 1963, Feldman og Kanter, 1965, March og Olsen, 1976, i Olsen(1978) s, 34). Dette betyr at det er viktig å forstå innflytelsespotensiale til de ulike fasene. Det blir derfor viktig å se få innsikt i hvordan organisasjonsforhold påvirker problem, handlingsalternativ, konsekvenser og hvilken informasjon om tiltaks effekter det tas hensyn til, og hvilke som ignoreres. Muligheten til å påvirke disse aspektene vil i enkelte tilfelle være viktigere enn muligheten til å påvirke disse aspektene vil i enkelte

tilfelle være viktigere enn muligheten til å påvirke valget mellom de to eller tre alternativ striden eventuelt står om i den formelle vedtaksfasen Olsen(1978) s, 34).

Dette betyr da at flere aspekter ved en beslutning trekkes inn og det er like viktig å ha fokus på alle deler. Noe som da indikerer at en kan se på fire faser i utformingen av politikk.

Denne oppgaven avgrenser ved å studere fasene frem til vedtaket. Dette betyr at prosessen i denne oppgaven blir som følger: Dagsorden-Utredning-Vedtak.

3.3.1 Dagsorden

Man kan se på studiet av offentliges dagsorden som et resultat av samfunnsmedlemmenes behov og krav. Dette forutsetter – som i den parlamentariske styringskjede – at konkurransen mellom ulike parter, organisasjoner og elite grupper gjør at det alltid vil være noen som er villig til å ta opp ulike samfunnsproblem. De fleste vil klare å finne en talsmann (Dahl, 1964, i Olsen(1978) s, 35). Ideen om at sosial pluralisme automatisk fører til politisk pluralisme har møtt mye kritikk. Det er påvist at politisk konkurranse og det politiske marked ikke fungerer perfekt. Både grupper og saker faller utenfor (Schattschneider, 1960, Crenson, 1971, Bachrach og Baratz, 1970, i Olsen(1978) s, 35). Et alternativ utgangspunkt er den demokratiske prosess og den politiske konkurranse, men her er fokuset på behov for å fremme nye saker i kampen om velgerne. Det skapes et bilde av folkevalgte som i kampen for gjenvalg, selv skaper et prioriteringsproblem. Det tredje perspektivet er hovedvekten på produsentene av offentlige tjenester (Banfield, 1961:263, Dick 1973, Tarschys, 1975, i Olsen(1978) s, 35). Ved å få i gang nye offentlige tiltak kan ulike profesjoner, eksperter og offentlige, administrative enheter opprettholde eller øke etterspørselen etter egne tjenester. Dermed kan de også ivareta egne behov for prestisje, vekst og innflytelse. Et administrativt apparat blir ofte iherdige forsvarer for de oppgaver de er satt til å ivareta. Administrasjonen vil gjerne gå inn for handlingsalternativ som gir dem anledning til å vise sin egen kompetanse og sin uunværlighet. Det er neppe noen grunn til å tro at det er noe annerledes i Norge (Banfield, 1961, Jacobsen, 1964, Nadel og Rourke, 1975, St.meld nr. 8, 1974-75:6, i Olsen 1978 s, 36)

Begrepet agendasetting ble introdusert i en svært innflytelsesrik artikkel av Maxwell E. McCombs og Donald L. Shaw i 1972. De studerte rollen til media i presidentkampanjen i

1968 i Chapel Hill, Northern Carolina. McCombs og Shaw fant en sterk korrelasjon mellom de sakene som var høyt medias agenda også var de sakene som var høyt den offentlige agendaen. De konkluderte dermed at media setter agenda for det offentlige. McCombs og Shaw bidrag til forskning var ikke revolusjonerende nytt, men deres hypotese om å kalle forholdet mellom det som er på medias agenda og den offentlige agenda for ”agendasetting” ble et paradigme for videre forskning (Dearing & Rogers(1992), s.6).

Statsviterene Roger Cobb og Charles Elder (1972/1983) definerer agenda som: ” a general set of political controversies that will be viewed at any point in time as falling within the range of legitimate concerns meriting the attention of the polity”(p.14). (Dearing & Rogers(1992), s.2).

Det finnes mange forskjellige former å se på agendasetting på og det som kjennetegner de alle er at agendasetting handler om konkurranse mellom forskjellige saker. Utgangspunktet for begrepet agendasetting oppsto med studiet av media, men har i det senere også blitt inkludert det offentlige og politikkens elite. Dette betyr da at sakene konkurrer om oppmerksomheten til media, det offentlige og politikkens elite. Studiet av agendasetting byr på en forklaring på hvorfor enkelte temaer får oppmerksomhet gjennom politiske handlinger og andre ikke får det (Dearing & Rogers(1992), s.1-2).

Videre så er det flere ulike tilnærminger til agendasetting. Enkelte ser på agenda som et sett av saker kommunisert i et hierarki, mens enkelte vil argumentere for at studiet av agendasetting er studiet av sosial forandring og sosial stabilitet. En annen tilnærming til studiet av agendasetting er at agenda konseptualiseres til noe eksisterende på et gitt punkt i tiden i et dynamisk samspill. Det betyr at saker vokser frem og de er på agendaen i et øyeblikksbilde, for så å falle bort i viktighet over tid. (Dearing & Rogers(1992), s.1-2). Agendasetting kan også sees på som et null-sum-spill på grunn av plass og tid i media er en begrenset ressurs((Zhu, 1992a) i (Dearing & Rogers(1992), s.2)). En annen tilnærming til agendasetting er å studere agendasetting ved å kartlegge hvilken kausal vei offentlige emner følger, på den måten predikere hvilke emner som kommer opp på beslutningsagendaen. Et forslag som ikke møter de kriteriene som er satt er lite sannsynlig at vil komme opp som en seriøs utfordrer på den offentlige beslutningsagendaen(Majone, Giandomenico(2006); s.228).

I agendasettingsteorien eksisterer det ikke et klart paradigme. De best kjente modellene er relativt ad-hoc, deskriptiv og dekker kun deler av det som er å anse som en del av begrepet agenda setting. (Majone, Giandomenico(2006); s.228). Det som kjenner tegner de ulike tilnærminger til studiet av agendasetting, er at de har en tilnærming der en kan rangere sakene

og definere ut i fra dette hva som står øverst på dagsorden. Videre så har de en ulike tilnærming når de definerer hvordan de ulike sakene kommer dit, enten om det er et dynamisk samspill mellom sakene, eller om det er en noe mer statisk tilnærming i form av et hierarki eller en kausal vei som følges.

Når en sak først har kommet på dagsorden kreves det også en del for at den skal bli der og ikke faller bort uten noen resultat. Det er flere ting som kan avgjøre om en sak faller bort. Viktige saker kan falle bort fordi andre saker tar oppmerksomheten bort fra de, dette gjelder spesielt i lignende saker. (Hertog, Finnegan, & Kahn, 1994). Skal en sak fortsette å motta tilstrekkelig oppmerksomhet avgjøres det av konkurransen fra andre saker og hvor dyktige forkjemperne for denne saken er. En dyktig forkjemper er flink til å generere ny informasjon om sin sak for å opprettholde nyhetsverdien. (Dearing & Rogers(1996):s2-4).

Agendasetting kan sees på som en prosess. I denne prosessen er det tre komponenter, nemlig medias agenda, offentlige agenda og samspillet de imellom. Innenfor alle disse komponentene eksisterer det ulike forskningstradisjoner. I medias agendasetting er det viktigheten av en sak på medias agenda som er den avhengige variabelen. I den offentlige agendaen er det viktigheten av saker på den offentlige agendaen som er den avhengige variabelen. Politikken agendasetting er opptatt av agendasetting knyttet opp mot en sak, delvis som en respons til medias agenda og den offentlige agendaen. Prosessen med agendasetting er en pågående konkurranse blant forslagstillere om et sett av saker som skal få oppmerksomhet av media, det offentlige og politikken elite. (Dearing & Rogers(1992), s.5-6).

Innenfor forskningen er oppgaven å måle hvor viktig en sak er, når viktigheten endrer seg og hvorfor det oppstår endringer i hvor viktig en sak er. (Dearing & Rogers(1992), s.7-8). Det finnes ulike måter å måle hva som er på agendaen, dette er noe som endrer seg fra de ulike momentene innenfor de ulike tradisjonene i agendasetting:

1. Den offentlige agendaen er oftest målt gjennom meningsmålinger.
2. Media analyse måles oftest gjennom innholdsanalyse av media
3. Politikken agenda for en sak eller flere saker måles normalt sett gjennom introduksjon til lov, budsjett tilpasninger og tiden som brukes om å debattere en sak i kongressen. Målinger av politikken agenda varierer mer fra studie til studie enn i studier enn av media - og offentlig agenda som er relativt standardisert.
4. ”Real-world” indikatorer er en annen forskningstradisjon som måler på en litt annen måte, ofte konseptualisert av agendasettings forskere gjennom enkel-variabel indikator, for eksempel antall narkotika dødsfall pr år.
(Dearing & Rogers(1992), s.17-18).

Det finnes ulike former for agenda og dette vil gi også gi ulikt resultat. Ved å ha kontroll på alternativene som er å velge mellom vil en sitte med mye makt. Politikutformere handler bare ut fra de saker som når toppen av politikken agenda (Dearing & Rogers(1992), s.7-8).

I studiet av agendasetting eksisterer det noen analytiske definisjoner som har gjort det studiet lettere. Vi skiller mellom skjulte og synlige deltagere, mellom agendasetting og spesifisering av alternativer eller mellom regjeringsagenda og beslutningsagenda. Videre så fokuseres det på skilnaden mellom agendasetting og hvordan det prioriteres mellom et gitt, eller potensielt, agenda. Viktigheten av skilnaden ligger i det faktum at noe ikke er godt nok for å bli nevnt som et forslag for å komme opp på agenda; enda viktigere er at forslaget skal få en viktig posisjon på agendaen. Ressurs begrensinger –tid, penger, personell og ekspertise- avgjør hvordan det prioriteres innenfor beslutningsagendaen(Majone, Giandomenico(2006); s.238-241).

Et av de temaene som ikke har mottatt tilstrekkelig oppmerksomhet er mulighetene av at et individ eller en institusjon har enerett på agenda. Det betyr at den som kontrollerer agenda kan påvirke gjennom all slags manipulasjon. En som har monopol på agendasetting kan oppnå nesten hvilket som helst resultat den ønsker, forutsatt at den kan ordne rekkefølge på alternativene vurdert av de som skal stemme(Shepsle 1979). Studiet av agenda kontroll har

blitt oversett, men det er ingen klar definisjon på forskjellen å manipulere og forme agendaen. Bare ved å studere begge sider av agendasetting kan vi forstå hvordan politikk blir utformet og enda viktigere danne oss et bilde av hvorfor enkelte temaer aldri dukker opp på den offentlige agendaen. Her trekkes det frem den europeiske kommisjonen og komiteene i Kongressen i USA som eksempler(Majone, Giandomenico(2006); s.229-232).

Internasjonale organisasjoner som Organization for Economic Cooperation and Development, the International Monetary Fund, og spesialiserte virksomheter av Forente Nasjoner som the Food and Agriculture Organization og verdens helse organisasjon har som formål å påvirke prosessen med agendasetting i medlemslandene. Enkelte ganger er målet bare å rette oppmerksomheten mot enkelte temaer som er på regjeringsagenda. En betydelig påvirkning er utøvd gjennom internasjonale frivillige organisasjoner på temaer som menneskerettigheter og beskyttelse av miljø (Keck and Sikkink 1998; Risse, Ropp, and Sikkink 1999) i (Majone, Giandomenico(2006); s.247-249).

3.3.2 Utformingen av tiltak

Når en sak har fått plass på offentliges dagsorden, betyr det at det er blitt akseptert som et problem det offentlige bør gjøre noe med, da gjenstår det å fastlegge hva problemet består i.

Det er veldokumentert at beslutningstakere sjelden har klart for seg alle handlingsalternativ, deres konsekvenser, og sammenhengen mellom konsekvensen og ulike offentlige målsetninger. Da er spørsmålet hvilke faktorer som påvirker hva som tas hensyn til og hva som ignoreres. Forsøk på å utvikle en søketeori med bakgrunn i empiriske undersøkelser i organisasjoner har gitt innsikt i betingelser for at søkingen skal starte, avsluttes, samt hvor det søkes. Søkemønsteret er enkelt. Det er avhengige av trekk ved de som søker og deres organisasjonsmessige plassering (Cyert og March, 1963, i Olsen(1972), s.37). Mål og midler utvikles gjerne parallelt. Forekomsten av egnede virkemiddel påvirker i høy grad hvilke målsetninger som prioriteres. Det er ikke bare problem som søker sine løsninger. Løsninger søker problem(Cyert og March, 1963, Cohen et. al., 1972 March og Olsen, 1976, i Olsen(1972), s.37). Utformingen av offentlige tiltak vil ikke bare ikke bare være avhengig av hvor det offentlige søker informasjon, men også hvem som tilbyr informasjon og problemløsninger. Den gode salgsmann vil alltid prøve å overbevise om at han har løsningen på et problem de ikke visste de hadde (Olsen(1972), s.37).

Fra et demokrati- og innflytelsesperspektiv er det viktig å få innsikt i hvordan utformingen av offentlige tiltak påvirkes av hvordan denne fasen organiseres. Trekk ved utredningen – for eksempel om et utvalg leverer en enstemmig innstilling - påvirker den videre behandling (Grimsbo, 1973, i Olsen (1972), s. 37). På et mer generelt grunnlag kan en spørre seg hva som effektene på forslagene innhold og deres videre skjebne – av at saksforhold utredes av et departement, av et tverrdepartementalt utvalg, av en komite med interesse-representasjon fra ulike samfunnsgrupper, av et statssekretær- eller parti-utvalg(Magnussen, 1977, Styve, 1976, NOU 1974:43, Olsen(1972), s. 38)? Hva er effektene av et at et saksforhold underkastes en omfattende remiss-runde før det fremmes for de folkevalgte (Egeberg, 1975, i Olsen(1972), s. 38) . Det er mulig utredningsfasen er mer preget av administrative rutiner enn initiativ-fasen. Organisasjoner kan virke som ”brannstasjoner”. De løser problemer og slukker brann etter hvert som de oppstår (Cyert og March, 1963, i Olsen(1972), s 38). Men for eksempel ad hocaksjoner og massemedia kan være i stand til å rope brann, vil trolig brannslukningsaksjonene være dominert av søkerutiner og handlingsprogram bygget inn i etablerte administrative enheter.

3.3.3 Velge mellom handlingsalternativ

I enkelte tilfelle er interesseorganisasjoner tillagt beslutningsmyndighet på vegne av det offentlige. I andre tilfelle har de representasjon i besluttende organ. På et voksende saksfelt er forvaltningen tillagt skjønn, gjennom utformingen av forskrifter, utfyllende regler og bestemmelser (Forvaltningskomiteen, 1958, Lyng, 1958, Mjeldheim, 1974, NOU, 1972:38, Frihagen, 1975, Schei, 1976, i Olsen (1972, s. 38)

Olsen(1972) nevner ikke så mye om selve beslutningen, men kort fortalt så er det vanlig å definere en beslutning som et valg mellom ulike alternativer, der valget fører til forpliktelse til handling (Jacobsen & Thorsvik(2007), s. 279). Tidligere i teorien har det blitt nevnt hvordan en sak kommer opp på dagsorden og hvordan utredningen av saken foregår, beslutningen er da det valget mellom de ulike alternativene som har vært gjennom de prosessene. Beslutningen betraktes ofte som det endelige utfallet av en prosess(Jacobsen & Thorsvik(2007), s. 279).

3.4 Variasjon i regionrådenes makt

3.4.1 Organisering av regionrådene

Innledningsvis kom det frem at det var ulike måter de forskjellige regionrådene var organisert. Organiseringen varierer både i den politiske organisering og i den administrative organiseringen. På den politiske siden varierer organisering både med tanke på representasjon, hvem som sitter i regionråd og ulikt antall organ der beslutningen fattes. Når det gjelder den administrative siden er det en ulik praksis hvordan dette organiseres. Det varierer fra en ordning der regionrådene har en rullerende ordning, der de ulike medlemskommunene har ansvar for sekretariatet over en periode, til de som har et fast ansatt sekretariat.

Marcussen og Torfing hevder ”governance” nettverk kan by på flere problemer. Når først et nettverk er etablert er funksjonaliteten avhengig av nettverkets aktører, mangelen på lederskap og frustrasjonen som en følge av mangelen av et klart og synlig resultat. Heldigvis kan funksjonaliteten til ”governance” nettverk forbedres gjennom forsøk på regulere det selvregulerende nettverk gjennom prosesser med metagovernance. Politikere, administratorer og andre mektige aktører kan forsøke dette gjennom ulike kombinasjoner. Dette inkluderer forsøk på å påvirke prosessen og utfallet av nettverk ”governance” gjennom formen, rammene og ledelsen av nettverket. Med formen på nettverket menes forsøk på å forme komposisjonen, kompetansen og reglene i et ”governance” nettverk. Rammen innebærer forsøk på å forme det politiske, økonomiske og rammeverket i forhandlingene i nettverket. Ledelse av nettverk forsøker å holde nettverket på plass gjennom selektiv aktivering av enkelte aktører, konfliktløsning og fremskaffe relevant informasjon. Politikere og administratorer kan delta i nettverket og påvirke den politiske agendaen, endre på maktbalansen og jobbe for løsninger som alle kan leve med (Marcussen og Torfing(2007), s.13).

Marcussen og Torfing nevner administrasjonen som aktører i nettverket som kan bedre funksjonaliteten til nettverket. Administrasjonen er en mektig aktør i politikken. Dette kommer av at mange nå hevder at administrasjonen har utviklet seg til å bli en viktig politisk aktør, men det knyttet stor grad av usikkerhet til hvor mye makt administrasjonen har. Det er ikke bare knyttet stor grad av usikkerhet til hvor mye makt administrasjonen har, men det er også usikkert hvordan de benytter seg av denne makten. (Jacobsen(1997), s. 153).

Det er to ulike faktorer som kan forklare den økte innflytelsen til administrasjonen. For det første har flere studier avdekket at administrasjonen stadig utøver mer skjønn enn politikerne

egentlig hadde tenkt, og at administrative beslutninger i flere tilfeller går i mot politiske intensjoner. Denne typen studier fokuserer på at politikk og administrasjon på mange måter står i motsetning til hverandre. Når konflikt og uoverensstemmelser oppstår vinner administrasjonen.

For det andre har flere forskere konkludert med at politikernes forventninger til administrasjonen har endret seg. Politikerne forventer at administrasjonen stadig skal ta mer skjønnsmessige beslutninger, og formelle posisjoner utformes for den enkelte administrator der det i mange tilfeller forventes at administratoren skal være en slags politiker(Jacobsen(1997), s. 60)

Administrasjonen kan spille en viktig rolle i å sette saker på den politiske dagsorden, dette betyr at man får enkelte saker eller områder akseptert som en del av den politiske sfæren. Administrasjonen har en viktig rolle som spesialist og gjennom denne rollen kan den ta opp eller sile ut saker. Eksempler på dette er egeninteresse(Tarschys 1975, i Jacobsen(1997), s. 37), profesjonelle interesser (Jacobsen 1964), i Jacobsen(1997), s. 37) eller det kan være at administrasjonen har mottatt signaler fra befolkningen eller organisasjonen – så på den måten spiller administrasjonen en politisk rolle. (Jacobsen(1997), s. 37)

Den mest omdiskuterte delen er administrasjonen som en aktør i utredningsfasen. Ideen om at administrasjonen utreder alle mulige løsninger mot hverandre med hensyn til hvilken som er best, eller hva som ikke blir vurdert er lite diskutert. Ideen om begrenset rasjonalitet, dvs at man ser bare på noen løsninger, enkelte konsekvenser og velger den første tilfredsstillende løsningen har blitt godtatt i de fleste samfunnsvitenskaplige disipliner(Simon 1976, i Jacobsen(1997), s. 38). Hvis en ikke har oversikt over alle løsninger og konsekvenser, åpner dette for at de løsningene politikerne presenterer, ofte blir de løsningene politikerne har å velge mellom. Dette kan da bety at administrasjonen spiller en politisk rolle gjennom å bare presentere enkelte løsninger(Jacobsen(1997), s. 38).

Administrasjonen kan ha innflytelse i de formelle beslutningene, som tas i den offentlige sfæren. Dette kommer av at stadig flere saker delegeres fra politisk nivå til administrativt nivå. Så lenge det ikke er mulig å skille mellom hva som er politiske saker så vil administrasjonen spille en politisk rolle(Jacobsen(1997), s. 38).

3.4.2 Er det forskjell mellom hvem som oppfatter regionrådene?

I regionrådene er ikke alle valgte kommunestyrepolitikere representert, tidligere har det kommet frem at det er et minimumskrav at ordfører skal være deltagende i regionrådet. Det kan tyde på at de politikerne som sitter i regionrådet også er en sentral politiker i kommunen. Dette kan da igjen bety at det er en forskjell i oppfattelsen mellom de som kun er kommunestyrepolitiker og kun forholder seg til kommunestyret og de som på den andre siden har et aktivt eierforhold til regionrådet og er deltakende i beslutningen der også. Noe som kan indikere at det er snakk om en liten elite som kjenner til regionrådene og hvilke beslutninger som fattes der. I politikken er det mulig å skille mellom de som er sentrale politikere og de som kan kalles for perifere(Olsen 1970, Aars 2001, i Jacobsen 2007). Det betyr at vi kan finne betydelige variasjoner mellom de som er sentrale politikere og de som er ”vanlige” politikere(Jacobsen 2007).

4: Metode

4.1 Problemstilling

I metodedelen er det hensiktsmessig og først se på problemstillingen da denne danner grunnlaget for videre arbeid med metoden.

Problemstilling er som følger:

Hvor innflytelsesrike oppfattes regionrådene og varierer oppfattelsen med individuelle- eller regionrådets trekk?

Ved å formulere problemstillingen på denne måten er det lagt opp til at det er tre sider som skal ønskes å undersøkes. Først skal innflytelsen undersøkes, for deretter å gå nærmere inn og se på om individuelle trekk og ulikheter regionrådet påvirker oppfattelsen. Som en da kan se av problemstillingen er den avhengige variabelen innflytelse, mens det som forklarer variasjon i innflytelsen utgjør den uavhengige variabelen. Dette er en problemstilling som er forklarende eller kausal, fordi målet er å se på en sammenheng mellom en årsak og en virkning (Jacobsen, 2005, s.76).

Årsaken blir da individuelle- og regionrådets trekk, mens hvordan dette påvirker den oppfattede innflytelsen til regionrådet utgjør da effekten. Problemstilling er testende fordi ønsket er å teste omfanget av et fenomen, som er innflytelse, noe som også er typisk for en klar problemstilling.

4.2 Forskningsdesign

Oppgaven har til hensikt å kartlegge hvordan regionene oppfattes av kommunepolitikerne i den enkelte medlemskommune i regionrådet. Hensikten var å nå ut til flest mulig av regionrådene for å få bredest mulig utvalg, men det ble en naturlig begrensning med tanke på den tid som er til rådighet siden dette er en masteroppgave. En klar oppfatning av hva som skulle testes og hvordan dette var, innflytelse, gjør at det derfor er det mest hensiktsmessig å definere de ulike variablene på forhånd.

Når en tar dette med i betraktningen vil det være mest hensiktsmessig å utføre en kvantitativ analyse for å nå ut til flest mulig politikere og regionråd for å teste de forhåndsdefinerte variabler.

De aller fleste tilfeller av kvantitativ undersøkelse er ekstensive metoder(mange enheter), men de er relativt lukkede(informasjonen er predefinert.(Jacobsen (2005), s.235).

Dette stemmer overens med spørreskjemaet som er sendt ut til mange enheter med lukkede svaralternativer. Ved bruk av spørreskjema er informasjonen kategorisert av forskeren med gitte svaralternativer som legger begrensinger på informasjonen som samles inn, dette gjør at den kvantitative metoden i stor grad er deduktiv.(Jacobsen, 2005, s.35).

Videre så vil jeg si at dette handler om en utvalgsundersøkelse da vi har en tatt et utvalg fra en større populasjon.(Jacobsen, 2005, s.94).

I henhold til Jacobsen (2005), s.132 er fordelene med den kvantitative tilnærmingen at man kan standardisere informasjon og dermed lett behandles. Videre så trekker han frem muligheten til å spørre mange respondenter og dermed få et mest mulig representativt utvalg. I boken trekkes det også frem at denne typen har høy ekstern gyldighet, noe som betyr at det er lettere å generalisere. Som ved alle metodiske tilnærminger vil det være svakheter og det trekkes i boken frem faren for et overfladisk preg på undersøkelsen, forhåndsdefinering av hva som er relevant å svare på, undersøkelseeffekter og avstanden mellom undersøker og undersøkt.

4.3 Datainnsamling

Spørreskjemaet ble sendt til alle de faste kommunestyrerepresentantene i hver enkelt medlemskommune. Begrunnelsen for å velge dette utvalget av respondenter, er for å få et bredest mulig utvalg politikere. Et utvalg som kan fortelle noe om den oppfatning de har av regionrådene, for deretter se om det er noen forskjeller i oppfattelsen til de ulike type politikerne. Med dette kan en få et innblikk i hvordan oppfattelsen til de politikerne som sitter i regionrådet og til de som ikke sitter i regionrådet. Utvalget er 11 regionråd, er valgt ut fra et ønske om å kunne se på mange ulike regionråd. De 11 forskjellige regionrådene varierer med antall medlemskommuner, organisering, møtehyppighet osv. Målet for denne oppgaven har vært å få med flest mulig ulike regionråd.

Ved å bruke spørreskjema får en muligheten til å gå ut til et stort antall politikere, som kan fortelle noe om hvordan oppfattelsen deres er av det regionrådet kommunene deres er medlem av. Siden det er 11 forskjellige regionråd med varierende antall medlemskommuner og alle de faste kommunestyrerepresentantene er spurt gjør dette at det blir N=2196. Utvalget på 11 regionråd fordeler seg over 77 kommuner i ulike deler av Norge.

Utvalget på 2196 respondenter fordeler seg over 11 regionråd og 77 kommuner.

Tabell 1: Svarprosenten fra spørreundersøkelsen:

Regionråd:	Antall svar	N	%
Listerrådet	72	160	45
Knutepunkt Sørlandet	90	204	44
Setesdal	35	69	51
Østre-Agder	60	171	35
Grenlandssamarbeidet	67	182	37
Vest-Telemarkrådet	56	130	43
Midt-Telemarkrådet	31	82	38
Trondheimsregionen	84	356	24
Salten	76	209	36
Drammensregionen	65	288	23
Rådet for Bergen og Omland	77	345	22
Totalt:	713	2196	32

Svarprosenten totalt sett er ikke så veldig høy, 32%, men det er nok til å kunne se hva tendensen er. Variasjonen er stor mellom regionrådene, da det høyeste prosentene er på 51 % fra Setesdalsregionen. Rådet for Bergen og Omland har en svarprosent på 22 % og er dermed den med lavest svarprosent.

4.4 Operasjonalisering

4.4.1 Operasjonalisering av avhengige variabel 1

Dagsorden utgjør den første avhengige variabelen og er operasjonalisert gjennom fire spørsmål knyttet opp mot agendasetting. Spørsmålene er formulert som utsagn der politikerne skal ta stilling til hvor enig eller uenig til forskjellig påstander.

De fire påstandene er formulert som følger:

- Regionrådet setter dagsorden for den politiske diskusjonen i hele regionen
- Regionrådet setter dagsorden for hvilke saker som blir diskutert i mitt parti
- Regionrådet setter dagsorden for hvilke saker som blir diskutert i mitt parti
- Diskusjonen i regionrådet dekkes grundig i lokale medier

Alle de variablene stemmer overens med den teorien som jeg har funnet om dagsorden der politiske diskusjon og medias dekning er en indikator på dagsorden.

4.4.2 Operasjonalisering av avhengige variabel 2

Utformingen av tiltak er den andre avhengige variabelen og er operasjonalisert med følgende variabler. De to variablene er utsagn som respondenten skal ta stilling og rangere hvor ofte dette forekommer.

- Regionrådet gir klare anbefalinger til min kommune om hva slags vedtak vi bør fatte
- Regionrådet legger sterke føringer for vedtak i kommunestyret

De variablene er operasjonalisert i henhold til teorien om hvordan tiltak utformes og hvilke faktorer som hensyntas.

4.4.3 Operasjonalisering av avhengige variabel 3

Den tredje og siste avhengige variabelen er valget mellom handlingsalternativ, selve beslutningen. De variablene er også formulert som utsagn der respondenten skal ta stilling til hvor ofte dette forekommer.

- Regionrådet fatter vedtak som burde vært fattet i kommunestyret i min kommune
- Regionrådet fatter vedtak som er bindende for min kommune

De to variablene er operasjonalisert etter teorien som sier hvordan valget mellom de ulike handlingsalternativene.

4.4.4 Operasjonalisering av uavhengige variabel 1

Som teorien fortalte var det mange former å organisere regionrådene etter. I denne operasjonaliseringen er det trukket frem variabler fra en annen masteroppgave(Sørbye, 2010) som er tilknyttet datasettet denne oppgaven er basert på. Dette er objektive variabler som beskriver trekkene ved regionrådene og sier noe om hvordan de er organisert. Noe som da betyr at det tas et sett med variabler som objektivt sett forklarer hvordan regionrådene er organisert og de blir da brukt på datasettet som danner grunnlaget for denne oppgaven.

Variabelen er som følger:

- Antall kommuner
- Antall organ
- Antall årsverk
- Antall møter
- Antall saker

Tabell 2: Trekk ved de ulike regionrådene er som følger:

Regionråd	Antall kommuner	Antall organ	Årsverk	Antall møter	Antall saker
Listerrådet	6	2	1,2	7	50
Knutepunktet	7	3	3,3	6	44
Setesdal	9	2	1,8	9	109
Østre-Agder	6	3	0,5	6	36
Grenlandssamarbeidet	6	2	1	4	41
Vest-Telemark	6	2	2	11	94
Midt-Telemark	3	2	1	9	39
Trondheimsregionen	8	2	1	6	39
Salten	9	2	3	4	47
Drammensregionen	7	2	2	5	70
Bergensregionen	11	3	0,75	6	26

Variablene forteller noe om trekkene ved de ulike regionrådene og stemmer overens kjennetegnene som ble trukket frem fra rapporten til NIVI analyse(2007) som sentrale trekk ved regionrådene.

4.4.5 Operasjonalisering av uavhengige variabel 2

I spørreskjemaet er det noen spørsmål som er knyttet opp til hvilken type politiker som er med i undersøkelsen. Dette er spørsmål som er tatt med for å kartlegge mest mulig informasjon om de ulike politikerne for deretter å kontrollere hva de ulike politikerne har svart. Spørsmålene dreier seg om følgende bakgrunnsinformasjon:

- Er politikeren medlem av regionrådet?
- Hvor mange år de har sittet i rådet?
- Medlem i formannskapet?
- Ordfører/varaordfører?
- Leder hovedutvalg eller lignende?
- Gruppeleder(parti)?
- Hvor mange perioder de har sittet i kommunestyret?

4.5 Analyse av data

Analysen kommer til å bli foretatt i SPSS, der det hovedsakelig fokuseres på regresjons-, korrelasjonsanalyse og andre statistiske beregninger for å fremme likheter og ulikheter ved oppfattelsen de ulike politikerne har av de ulike regionrådene. Statistiske fremvisninger gjør at en får frem et forenklet bilde av virkeligheten og kunne fokusere på de delene som er viktig for det som skal undersøkes. Det spørreskjemaet som er lagt til grunn inneholder flere spørsmål enn de som vil bli brukt i denne oppgaven, dette kommer av de vil benyttes av andre i videre forskning på temaet.

4.6 Validitet og reliabilitet

Som vi allerede har nevnt har bruken av spørreskjema en høy grad av ekstern gyldighet. Høy ekstern gyldighet forutsetter på mange måter god pålitelighet (reliabilitet), begrepsmessig gyldighet og god intern gyldighet. (Jacobsen, 2005, s.371).

Svarprosenten er på 32 % og det er stor variasjon i svarprosenten mellom de ulike regionrådene. 32 % er ikke så høyt som man kunne ønsket, men det er fortsatt nok til å gjøre statistiske generaliseringer og kunne se hva som er tendensen.

Spørreskjemaet baserer seg på hvordan respondentene opplever innflytelsen til regionrådene. Å studere makt kan gjøres på mange ulike måter og det diskuteres hva som er den beste tilnærmingen. Det å studere oppfattet makt er kjent for at det er god fremgangsmåte når det skal kartlegge uformelle aktører som ikke alltid er en del av den formelle beslutningstagningen. Kritikken mot denne måten å studere makt går ut på at det er forskjell mellom det å ha makt og det å ha rykte på seg for å ha mye makt. (Bonjean & Olson 1964:285-286; Kaufman & Jones 1954; Wolfinger; 1962, i Jacobsen 2009 s. 227).

Nyere studier viser for øvrig en relativt høy korrelasjon mellom beslutningsmakt og oppfattet makt (Brass 1984; Enz 1989; Jun & Armstrong 1997; Krackhardt 1990; Pfeffer 1981: 59-61, i Jacobsen 2009, s.227).

5: Analyse

5.1 Avhengig variabel 1: Dagsorden

I henhold til teorien er det første steg på vei mot vedtaket dagsorden. Dagsorden blir dermed avhengig variabel 1. Avhengig variabel 1 er operasjonalisert gjennom fire spørsmål som er formulert som et utsagn, der respondentene skal ta stilling til og vurdere i hvilken grad de er enig eller uenig utsagnet.

De fire variablene som måler dagsorden er som følger:

- Regionrådet setter dagsorden for den politiske diskusjonen i hele regionen
- Regionrådet setter dagsorden for hvilke saker som blir diskutert i kommunestyret
- Regionrådet setter dagsorden for hvilke saker som blir diskutert i mitt parti
- Diskusjonen i regionrådet dekkes grundig i lokale medier

Tabell 3: Univariat analyse. Fire variabler som måler ulike former for dagsorden.

Rangering: 1(helt uenig) og 5 (helt enig)

	Setter dagsorden i regionen	Setter dagsorden i kommunestyret	Setter dagsorden i partiet	Dekkes av lokale medier
N: Gyldig	674	683	687	692
Missing	47	38	34	29
Gjennomsnitt	2.6	2.1	1.9	2.3
Median	3	2	2	2
Standardavvik	.9	.8	.8	1

I spørreskjemaet hadde ”vet ikke” verdien seks. I analysen ovenfor er alle svarene som er ”vet ikke” luket ut og definert som ”missing”. Dette er gjort for å gjøre analysen så enkel som mulig, ved at kun de svarene som logisk kan rangeres tolkes. Dette betyr da at ”missing” har fått en unaturlig høy verdi i tabellen ovenfor.

Analysen viser at alle de fire variablene tilknyttet dagsorden kommer ut med en lav verdi, noe som betyr at de regionrådene ikke ser ut til å ha en sterk agendasetterfunksjon. Alle variablene har fått et resultat på ca 2, to betyr at respondentene er uenig i utsagnene. Det vil da si at respondentene er uenig at regionrådene fungerer som agendasetter på de fire indikatorene som måles med. Videre så kommer dagsorden i regionen(2.6) ut med høyest verdi og dagsorden i partiet (1.9) kommer ut med lavest verdi og betyr da at oppfattelsen av regionrådet som en dagsordensetter er sterkest i regionen.

Standardavviket forteller at det er relativ stor spredning i svarene. Det er også en liten variasjon mellom de ulike standardavvikene. Alle standardavvikene er rundt en, noe som er ganske betydelig del på en skala fra 1 til 5. Variablene ”Dekkes grundig av lokale medier” har det største standardavviket og tyder derfor på at det er der respondentene har svart mest ulikt. Mens det er en liten tendens til at respondentene er mer enig når det gjelder dagsorden i kommunestyret og partiet da resultatet viser at de har fått det minste standardavviket. ”Dekkes av lokal medier” har et standardavvik på 1 betyr da at svarene varierer fra 1.3 til 3.3 noe som utgjør en betydelig del av en skal på 1 til 5.

Videre i analysen skal det testes om det er noen korrelasjon mellom de ulike variablene knyttet opp mot dagsorden, da dette kan fortelle oss om at svarene er sammenfallende på alle variablene. Dette betyr da at de som har svart høyt på den ene av variablene, har mest sannsynlig svart høyt på de andre.

Tabell: 4: Korrelasjonsanalyse med fire variabler som måler ulike former for dagsorden.

Pearsons r. N= 674 – 692.

*=signifikans nivå 0.05 , **=signifikans nivå 0.01

	Setter dagsorden i regionen	Setter dagsorden i kommunestyret	Setter dagsorden i partiet	Dekkes grundig i lokal medier
Setter dagsorden i regionen	1			
Setter dagsorden i kommunestyre	.613**	1		
Setter dagsorden i partiet	.508**	.691**	1	
Dekkes grundig i lokal medier	.379**	.381**	.392**	1

Tabellen over viser at alle korrelasjonene er signifikante på 0.01 nivå og korrelasjonen mellom alle variablene er positive og sterke. Dette betyr at har respondenten svart en høy

verdi på en av variablene er det stor sannsynlighet for at respondenten har svart høy verdi på de andre. Korrelasjonen er svakest på variabelen om medias dekning av regionrådet, men det er fortsatt en klar tendens til at den korrelerer med de andre variablene, som er knyttet opp mot dagsorden da de alle viser en korrelasjon på opp i mot 0.4.

En faktoranalyse bidrar med å bekrefte våre analyser ovenfor, ved å måle om de variablene måler de samme underliggende elementene. En faktoranalyse er foretatt og bekrefter de analysene som er gjort ovenfor, men kommer senere i oppgaven av praktiske årsaker.

Alle tallene er rimelig høye og viser gode sammenhenger mellom hverandre. Det vil da være hensiktsmessig å slå sammen de variablene til en variabel som måler dagsorden.

Sammenslåingen av de fire variablene er utført slik at vi fortsatt befinner oss på samme skala, dette betyr at de fire variablene som er slått sammen er delt de på fire. Ved å gjøre dette er det fortsatt slik at skalaen går fra 1 til 5 der 1="helt uenig" og 5="helt enig".

Etter å ha slått sammen de ulike variablene og fått en variabel som måler dagsorden vil det danne seg et bilde som forklarer hva den generelle oppfatning av regionrådene som agendasetter.

Tabell 5: Univariat analyse: Dagsorden, sammenslått variabel med bakgrunn i tidligere analyser om ulike former for dagsorden. Rangering: 1= "helt uenig" og 5 ="helt enig"

	Dagsorden
N: Gyldig	669
Missing	52
Gjennomsnitt	2.2
Median	2.25
Standardavvik	.7

Gjennomsnittet viser at respondentene er "uenig"(2) at regionrådene fungerer som dagsordensetter. Videre så viser standardavviket på 0.7 at det er stor variasjon mellom respondentene. Dette betyr da at standardavviket går fra 1.5 til 2.9 og viser at det en relativt stor spredning mellom respondentene.

5.2 Avhengig variabel 2: Utformingen av tiltak

Neste steg er i henhold til teorien ”utformingen av tiltak”. Utformingen blir dermed avhengige variabel 2. I spørreskjemaet er det to spørsmål som er gåt på utformingen av tiltak og hvilken innflytelse regionrådet har på denne prosessen. Dette er to spørsmål som er formulert som utsagn der respondentene skal ta stilling til hvor ofte dette forekommer. ”Aldri” har verdien 1, mens ”svært ofte” har fått verdien 5.

- Det gir klare anbefalinger til min kommune om hva slags vedtak vi bør fatte
- Det legger sterke føringer for vedtak i kommunestyret

Tabell 6: Univariat analyse med to forskjellige variabler med utforming av tiltak. Rangering: 1 = ”aldri”, 5 = ”svært ofte”.

		Klare anbefalinger til min kommune	Sterke føringer for vedtak i kommunest.
N:	Valid	658	664
	Missing	63	57
	Gjennomsnitt	2.85	2.63
	Median	3	3
	Standardavvik	.89	.94

Som i analysen på den avhengige variabel 1 er ”vet ikke” her også definert som ”missing” og dermed høyere antall som er ”missing” enn reelt. Argumentasjonen er her den samme som i variabelen dagsorden. Konsekvensen er også den samme, men vi får høyere andel på de som er definert som ”missing” enn det som var på ”dagsorden”. Dette kommer av et høyere antall har svart ”vet ikke” her enn i dagsorden noe som kan tyde på at dette er vanskeligere å ta stilling til.

Analysen over viser at det er en tendens til at regionråden ikke har noen sterk innflytelse i utformingen av tiltakene, da begge variablene befinner seg mellom 2.5 og 3. Verdi 3 betyr at respondenten ”av og til” oppfatter at regionråden er med på å legge føringer for regionrådet. Analysen viser at de to variablene kommer ut med nesten likt gjennomsnitt og standardavvik.

Det ble foretatt en korrelasjonsanalyse for å avdekke om det er noen sammenheng mellom hva respondentene har svart på de to variablene. Korrelasjonsanalysen kunne avdekke at de variablene hadde en sterk og positiv korrelasjon(.722) mellom seg og den var signifikant på 0.01 nivå.

En faktoranalyse bidrar til å bekrefte våre analyser ovenfor, ved å måle om de variablene måler de samme underliggende elementene. Faktoranalysen kommer senere av praktiske årsaker, og bekrefter de analysene som er gjort ovenfor.

De to variablene slått sammen av overnevnte grunn og utgjør dermed avhengige variabel 2 som har fått navnet ”Føringer”. Sammenslåing ble gjort slik at den nye variabelen hadde de samme verdiene som de to variablene hadde. Dette betyr da 1 = ”Aldri” og 5 = ”Svært ofte” og forteller noe om hvor innflytelsesrike regionrådene er i utformingen av vedtakene.

Tabell 7: Univariat analyse: Føringer, sammenslått variabel med bakgrunn i tidligere analyser om ulike former for føringer/anbefalinger. Rangering: 1= ”Aldri” og 5 =”Svært ofte”

	Føringer
N: Gyldig	652
Missing	69
Gjennomsnitt	2.74
Median	3
Standardavvik	.8

Analysen bekrefter det som har kommet frem i tidligere analyser at regionrådene ikke oppleves som så innflytelsesrike i utformingen av tiltak. Gjennomsnittet ligger opp i mot 3, noe som betyr at ”av og til” legger føringer for utformingen av tiltakene. Standardavviket tyder på at det er en del uenighet blant respondentene og at det er en del variasjon i den opplevde innflytelsen.

5.3 Avhengige variabel 3: Vedtak

Avhengige variabel 3 ”vedtak” er operasjonalisert gjennom to spørsmål som er kodet på samme måte som de spørsmålene som er hører til avhengige variable 2.

- Det fatter vedtak som burde vært fattet i kommunestyret i min kommune
- Det fatter vedtak som er bindende for min kommune

Tabell 8: Univariat analyse med to variabler med vedtaksmyndighet. Rangering: 1 = ”aldri”, 5 = ”svært ofte”.

		Vedtak som burde vært fattet i kommunestyret	Vedtak som er bindende for min kommune
N:	Valid	609	639
	Missing	112	82
	Gjennomsnitt	2.3	2.4
	Median	2	2
	Standardavvik	.9	.93

Som i de foregående variablene er også her ”vet ikke” fått samme verdi som missing og dermed en unaturlig høy verdi på missing. Analysen avdekker at de to variablene kommer ut med en lav verdi noe som betyr at regionrådenes opplevde innflytelse på vedtaket ikke er sterk. Begge variablene ligger på et gjennomsnitt på litt over 2 noe som betyr at regionråden ”sjelden” påvirker vedtakene. Standardavviket her på nesten 1 avdekker en stor grad av variasjon i svarene.

Korrelasjonsanalyse ble foretatt og kunne avdekke en høy(.589) og positiv korrelasjon mellom de to variablene som var signifikante på 0.01 nivå. En faktoranalyse kunne bidratt til å bekrefte våre analyser ovenfor ved å måle om de variablene måler de samme underliggende elementene. En faktoranalyse er derfor foretatt, kommer senere i analysen av praktiske årsaker, og bekrefter de analysene som er gjort ovenfor.

Med bakgrunn i de analyser som ble foretatt ovenfor ble de to variablene slått sammen til å utgjøre den tredje avhengige variabel som har fått navnet ”Vedtak”. Sammenslåing ble

foretatt slik at rangering på variabelen ble lik som på de to variablene, dette betyr at verdien er som følger 1 = ”aldri”, 5 = ”svært ofte”.

Tabell 9: Univariat analyse med avhengige variabel 3 ”Vedtaksmyndighet”.

Rangering: 1 = ”aldri”, 5 = ”svært ofte”.

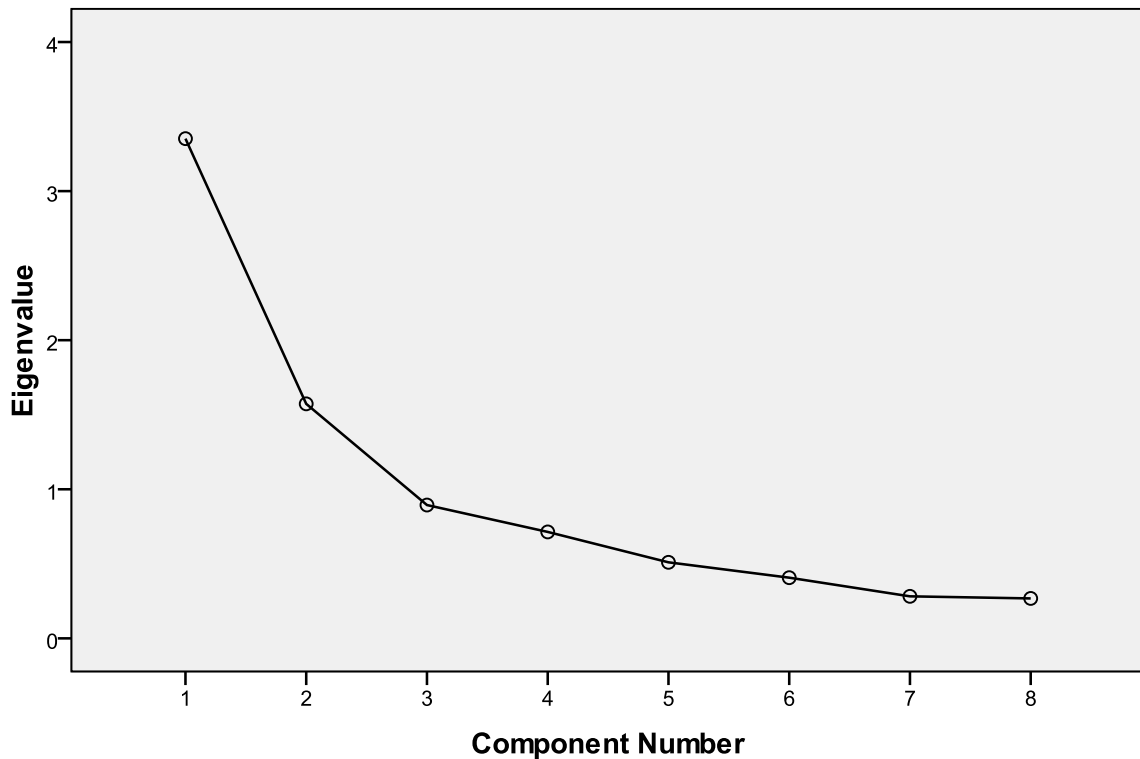
	Vedtaksmyndighet
N: Gyldig	598
Missing	123
Gjennomsnitt	2.36
Median	2.5
Standardavvik	.8

Analysen viser at det er en tendens til at regionrådenes opplevde innflytelse på vedtakene ikke er så stor. Gjennomsnittet på 2.36 betyr at det oppleves ”sjelden” at regionrådene påvirker vedtakene. Standardavviket avdekker en stor variasjon i svarene.

5.4 Faktoranalyse

Tidligere analyser har vist at det er en sterk positiv korrelasjon mellom de variablene som ble slått sammen. Det er tre uavhengige variabler som har blitt konstruert: ”Dagsorden”, ”Føringer” og ”Vedtaksmyndighet”. Dette er tre avhengige variabler som representerer en beslutningsprosess i henhold til teorien(Olsen(1972). For å kontrollere at de måler tre ulike stadier og tre ulike former for innflytelse er det foretatt en faktoranalyse. Ved å foreta en faktoranalyse kan en se om de variablene måler de samme underliggende elementene. Den første faktoranalysen fordelte seg på to komponenter, da komponentene ble dratt ut fra et utgangspunkt med en eigenvalue>1. Faktoranalysen kunne avdekke at komponent 3 hadde en eigenvalue på nesten 0.9, noe som da betyr at denne ikke ble trukket. Siden eigenvalue vår så nærme 1 ble det foretatt en faktoranalyse med 3 komponenter for å se om det ga et hensiktsmessig svar. ”Scree Plot” bekrefter grunnen til at det ble foretatt en faktoranalyse med tre komponenter, da denne viser en klar nedadgående kurve som begynner å flate ut etter komponent 3.

Scree Plot

Tabell 10: Faktoranalyse med alle de avhengige variablene. Rotasjon=Varimax. N= 598-669

	Komponent		
	1	2	3
Setter dagsorden i region	.739	.263	.096
Setter dagsorden i kommunestyret	.828	.245	.089
Setter dagsorden i partiet	.829	.107	.051
Dekkes av medier	.666	-.107	.130
Vedtak som burde vært fatte i kommunestyret	.100	.160	.880
Vedtak som er bindende for kommunen	.141	.251	.831
Klare anbefalinger til kommunen	.136	.895	.153
Sterke føringer for vedtak i kommunestyret	.143	.849	.313

Faktoranalysen med tre komponenter viser at variablene fordeler seg ulikt og det er en samling av variabler på hver komponent. Alle samlingene har en høy verdi, fra 0.6 og oppover. På komponent 1 har alle de variablene som har blitt slått sammen til den første uavhengige variabel "Dagsorden" samlet seg. Alle de fire variablene har høye verdier fra

0.666 og høyere. Dette betyr at de fire variablene måler de samme underliggende elementene og at det dermed var riktig å slå de sammen til en variabel som måler dagsorden.

På komponenten 2 har det samlet seg to variabler med høy verdi, dette er de to variablene som utgjorde den andre avhengige variabelen "Føringer". Verdiene her er høye og det er klar tendens til at de to variablene måler de samme underliggende elementene. På komponenten 3 har det fordelt seg to variabler som har dannet grunnlaget for den tredje avhengige variabelen "Vedtak". Tallene her er også høye og viser en tendens til at de to variablene måler de samme underliggende elementene.

Faktoranalysen har bekreftet at det var riktig å slå sammen de åtte variablene til å utgjøre de tre avhengige variablene: "Dagsorden", "Føringer" og "Vedtak". Faktoranalysen bekrefter også det som har kommet frem av teorien som sier at en sak først kommer dagsorden, deretter kommer utredning så til slutt kommer vedtaket(Olsen(1972)).

Tabell 11: Univariat analyse. De tre avhengige variablene.

Rangering: 1(helt uenig) og 5 (helt enig)

	Dagsorden	Føringer	Vedtaksmyndighet
N: Gyldig	669	652	598
Missing	52	69	123
Gjennomsnitt	2.2	2.74	2.36
Median	2.25	3	2.5
Standardavvik	.7	.8	.8

Som analysen viser er det en klar tendens til at regionråden ikke har noen innflytelse på de ulike delene av hvordan en beslutning fattes. Analysen viser også at det er tendens til "Føringer" skiller seg klart ut fra de andre variabelen, noe som betyr at regionrådene har en sterkere innflytelse på denne delen av fasen.

5.5 Uavhengig variabel 1: Regionråd

Den neste uavhengige variabel er regionrådene og trekk ved de ulike regionrådene. Dette betyr at det skal testes om det er noen forskjell mellom de ulike regionrådene og om det er noen kjennetegn ved de som gjør at vi kan forklare eventuelle forskjeller i innflytelsen. Stor grad av variasjon i organisering av regionrådene, kan også tyde på at det da er variasjon i innflytelsen.

Med bakgrunn i de ulike trekkene ved regionrådene, er det konstruert noen variabler som forteller noe om den ulike organisering av de ulike regionrådene. Dette er variabler som objektivt beskriver noen trekk ved regionrådene og er hentet fra en masteroppgave (Sørbye, 2010). De variablene er implementert i mitt datasett ved å knytte de opp mot hvert enkelt regionråd. Trekkene ved regionråd er innarbeidet i mitt datasett med å ta utgangspunkt i de variablene som er produsert for hvert enkelt regionråd. Ved å knyttet hver enkel variabel opp mot de som er liggende i datasettet har vi da fått fem nye variabler som sier noe om den ulike organisering av regionrådene.

- Antall kommuner
- Antall organ
- Årsverk
- Møter
- Saker

Disse variablene er kodet på intervall nivå og kan dermed fortelle oss noe om de ulike regionrådene. Da disse variablene er objektive variabler som er tilknyttet datasettet som er grunnlaget for denne oppgaven vil det ikke gi noe hensiktsmessig resultat å foreta en korrelasjons- og faktoranalyse. Dette fordi det vil gi et feil bilde av hvordan de ulike variablene henger sammen fordi variablene er laget med bakgrunn i respondentens nummer og hvilket regionråd respondenten er tilknyttet. En eventuell korrelasjons- og faktoranalyse vil da gi oss et resultat som forteller noe om respondentene og ikke de ulike trekkene ved regionrådene. De ulike regionrådene og trekkene ved regionrådene vil da representere den første uavhengige variabelen.

5.6 Uavhengige variabel 2: Type politikere

Når det nå er kartlagt at det er en tendens til at respondentene ikke oppfatter regionrådene som innflytelsesrike, kan det være spennendes å se om det finnes noen variasjonen i hvordan innflytelsen oppfattes og hva som eventuelt kan forklare det. Det første som skal undersøkes er om det er noe variasjon i innflytelsen med å teste for bakgrunn til respondenten. Det betyr at ulike politikere kan oppfatte innflytelsen ulikt.

I spørreskjemaet er det følgende spørsmål som kan fortelle oss noe om hvilken type politiker det er:

- Er politikeren medlem av regionrådet?
- Hvor mange år de har sittet i rådet?
- Medlem i formannskapet?
- Ordfører/varaordfører?
- Leder hovedutvalg eller lignende?
- Gruppeleder(parti)?
- Hvor mange perioder de har sittet i kommunestyret?

Alle de variablene over er kodet om slik at Nei=1 og Ja=2. I de tilfeller der det er snakk om antall år er det kodet slik at de som har få år i kommunestyret eller regionrådet har fått verdien 1, mens de som har sittet mange år har fått verdien 2. Det betyr at det er foretatt en dummykoding for å gjøre fremstillingen enklere og dermed letter få frem forskjeller.

Ved å foreta en korrelasjonsanalyse kan vi se om det er noen sammenheng mellom de ulike politikerne. Dette betyr at vi kan se om det er noen sammenheng om man sitter i rådet og hvor sentral man er som politiker i kommunen osv.

Tabell 12: Korrelasjonsanalyse trekk ved respondenten. Pearsons r. N=664-710.

*=signifikans nivå 0.05 , **=signifikans nivå 0.01

	Medlem reg.	År rådet	Formannsk.	Ordfører/varaordf.	Hovedutv.	Gruppel.	Kommunest.
Styringsg.	1						
År rådet	.478**	1					
Formannsk.	.476**	.261**	1				
Ordf/vara.	.456**	.357**	.307**	1			
Hovedutv.	-.034	.003	-.094*	-.02	1		
Gruppel.	.195**	.080**	.366*	.366**	-.027	1	
Komm.st.	.207**	.275**	.218**	.219**	.158**	.161**	1

Korrelasjonsanalysen viser varierende grad av samvariasjon mellom de ulike variablene. De variablene som det er sterkest korrelasjon i mellom er: medlem av regionrådet, antall år i regionrådet, medlem formannskapet og ordfører/varaordfører. Korrelasjonen mellom de er positiv noe som betyr at de som sitter i regionrådet sannsynligvis er ordfører og sitter i formannskapet. Leder av et hovedutvalg har bare en korrelasjon som er signifikant og den er ikke nevneverdig høy. Gruppeleder har høye korrelasjoner med formannskapet og ordfører/varaordfører, noe som ikke er så oppsiktsvekkende. Korrelasjonen til gruppeleder opp mot medlem av regionrådet kan tyde på at noen av gruppelederne sitter i regionrådet. Perioder i kommunestyret har en korrelasjon som tyder på at jo flere perioder en har sittet i kommunestyret desto flere andre roller har respondenten. Det er heller ikke noe overraskende funn.

For å teste det som kom frem i korrelasjonsanalysen foretas det en faktoranalyse for å teste om noen av de ulike variablene inneholder noen av de samme latente elementene.

Tabell 13: Faktoranalyse med uavhengige variabel 1. Rotasjon=Varimax. N=664-710

	Komponent		
	1	2	3
Medlem styringsgruppe	.770	.262	-.021
År medlem råd	.745	.027	.141
Medlem formannskap	.467	.666	-.084
Ordfører/varaordfører	.780	-.003	.011
Leder hovedutvalg	-.098	-.099	.877
Gruppeleder	-.062	.906	.082
Perioder kommunestyret	.373	.238	.564

Faktoranalysen bekrefter noe av det som kom frem i korrelasjonsanalysen. Det er en tendens til at medlem regionråd, år medlem regionråd og ordfører/varaordfører inneholder mange av de samme elementene. Medlem av formannskap er noe mer usikker og det er en tendens til at den hører mer hjemme på komponent 2. På den samme komponenten kommer gruppeleder veldig sterkt frem. Til slutt ser vi at på den siste komponenten skiller seg ut er leder hovedutvalg og perioder i kommunestyret ut.

Det er vanskelig å slå sammen noen variabler med bakgrunn i dette og dette må vurderes hva som er hensiktsmessig i videre analyse.

5.7 Regresjonsanalyse

Regresjonsanalyse gjør at en kan teste en eventuell varians i de avhengige variablene. Dette betyr da at her skal den avhengige variabel, innflytelse, testes for å se om noe av variansen kan forklares i en regresjonsanalyse. Innflytelse er representert ved tre variabler, ”Dagsorden”, ”Føringer” og ”Vedtaksmyndighet” som kan forklare ulike former for innflytelse. Variansen skal bli forsøkt klart med de uavhengige variablene som er blitt introdusert, nemlig type politiker og regionråd.

5.7.1 Avhengige variabel 1: Dagsorden

Den første avhengige variabelen som ble introdusert var ”Dagsorden”. Tidligere analyser viste at det var en tendens til at regionrådene ikke er opplevd som sterke dagsordensettere. I den videre analysen ønsker jeg å teste om det finnes noen forskjeller i ”Dagsorden” og om vi kan forklare noe av variansen med de uavhengige variablene som har blitt introdusert i oppgaven. Nedenfor er det tre forskjellige regresjonsanalyser, i alle ligningene er den avhengige variabelen ”Dagsorden”. I analyse 1 er det uavhengige variabel 1, trekk ved regionrådet, som er testet opp mot den avhengige variabelen. I analyse 2 er det regresjonsanalyse med uavhengige variabel 2, trekk ved respondenten, som er testet opp mot den avhengige variabelen. Til slutt i regresjonsanalyse 3 er det begge de to uavhengige variablene.

Tabell 14: Multivariat regresjon: Dagsorden. Standardiserte koeffisienten beta.

*=signifikans nivå 0.05 , **=signifikans nivå 0.01.

Regresjonsanalyse:	1	2	3
Antall kom.	-.022		-.003
Antall organ	-.253**		-.279**
Årsverk	.149**		.152**
Møter	.163**		.188**
Saker	-.045		-.079
Sentralitet		.220**	.163**
Formannskapet		-.002	.030
Perioder komm.		-.067	.030
Leder hovedutv.		.015	-.072
Gruppeleder		-.071	-.058
R2	.082	.038	.119
F-Test	12.836	5.596	8.801

Først skal det testes om organiseringen av regionrådene kan forklare noe variansen i ”Dagsorden”.

Regresjonsanalysen 1 er signifikant med en F-verdi på 12.836 og en forklart variansen på 8.2 %, noe som betyr 8.2 % av variansen i ”Dagsorden” kan forklares med denne regresjonsligningen. Tre av variablene er signifikante på 0.01 nivå, de er som følger ”antall organ”, ”antall årsverk” og ”antall møter”. ”Antall organ” har en negativ verdi mens ”antall årsverk” og ”antall møter” har en positiv verdi. Det betyr da at jo flere organ et regionråde har desto svakere agendasetter er de. Mens desto flere årsverk og flere møter regionrådet desto sterkere agendasettingsfunksjon har de.

I den midterste tabellen er regresjonsanalyse 2 som tester for de ulike type politikerne. Denne regresjonsligningen er signifikant med en F-verdi på 5.596 og den forklarte variansen er på 3.8 %. Regresjonsanalysen viser at det er kun en variabel som er signifikant, ”Sentralitet”, og den er signifikante på henholdsvis 0,01 nivå. Regresjonsligningen viser at sentralitet har et positivt utslag på dagsorden. Alle variablene som er hører til variabelen type politiker er kodet dikotom på den måten at høy verdi betyr at respondenten er sentral politiker. Videre så er dagsorden kodet slik at høy verdi indikerer en sterk dagsordensetter. Dette betyr da at de sentrale politikerne oppfatter regionrådet som en sterke agendasetter enn de som ikke er sentrale.

Når alle variablene er implementert i analysen ser vi at den forklarte variansen av dagsorden øker til 11,9 % og modellen er fortsatt signifikant. Alle de variablene som tidligere var signifikant er det fortsatt på samme nivå. Det er en liten endring i verdien på de enkelte variablene da de individuelle trekkene ved respondenten har fått en svakere verdi, mens trekken ved regionrådene har fått en sterkere verdi. Siden de samme variablene er signifikante med samme fortegn bekrefter det bare de analyser som er gjort i tidligere regresjonsanalyser og det er derfor ikke behov for ytterligere presisering.

Det kommer også frem av den regresjonsanalysen at trekkene med regionrådet har høyere forklart varians enn de individuelle trekkene. Den forklarte variansen er på 8.2 % på den regresjonsanalysen som tester for regionrådets trekk, mens regresjonsanalysen med individuelle trekk har en forklart varians på 3.8 %.

5.7.2: Avhengige variabel 2: Utformingen av tiltak

Nedenfor er det tre forskjellige regresjonsanalyser, i alle ligningene er den avhengige variabelen ”Føringer”. I analyse 1 er det uavhengige variabel 1, trekk ved regionrådet, som er testet opp mot den avhengige variabelen. I analyse 2 er det regresjonsanalyse med uavhengige variabel 2, trekk ved respondenten, som er testet opp mot den avhengige variabelen. Til slutt i regresjonsanalyse 3 er det begge de to uavhengige variablene.

Tabell 15: Multivariat regresjon: Føringer, Standardiserte koeffisienten beta.

*=signifikans nivå 0.05 , **=signifikans nivå 0.01.

Regresjonsanalyse:	1	2	3
Antall kom.	-.190**		-.193**
Antall organ	-.104*		-.154**
Årsverk	.246**		.252**
Møter	.088		.103
Saker	-.119		-.185**
Sentralitet		.115*	.078
Formanns.		-.003	.010
Perioder komm.		-.039	-.026
Leder hovedutv.		.033	.031
Gruppeleder		.085	.077
R2	.08	.012	.096
F-Test	12.194	2.401	6.971

I regresjonsanalyse 1 er det uavhengige variabel 1, organisatoriske trekk ved regionrådene, som det testes for. Regresjonsligningen er signifikant med en F-verdi på 12.194 og regresjonsligningen forklarer 8 % av variansen i den avhengige variabelen. Tre av variablene er signifikante: ”antall kommuner”, ”antall organ” og ”antall årsverk”. ”Antall kommuner” og ”antall årsverk” er signifikante på 0.01 nivå mens ”antall organ” er signifikant på 0.05 nivå. ”Antall kommuner” og ”antall organ” har en negativ verdi, noe som da betyr at jo flere deltagende kommuner og jo flere organ regionrådet har desto dårligere er de på å legge føringer. Siden ”årsverk” har en positiv verdi betyr da at jo flere årsverk i sekretariatet desto mer føringer legger de for de deltagende kommunene i samarbeidet.

Når uavhengig variabel 2, trekk ved respondenten, er implementert er modellen signifikant og den forklarer 1.2 % av den avhengige variabelen. I denne regresjonsanalysen er det kun en av

de variablene som er signifikant, nemlig ”Sentralitet”, og den er signifikant på 0.05 nivå. ”Sentralitet” kommer her ut med positiv verdi, noe som betyr at de sentrale politikerne mener at regionrådet hyppigere legger føringer enn de som ikke er sentrale politikere.

Til slutt kontrolleres det for alle de uavhengige variablene. Etter å ha implementert alle de uavhengige variablene er modellen signifikant og den forklarte variansen er nå på 9.6 %. ”Sentralitet” er ikke lenger signifikant, mens det er kommet en ny variabel som er signifikant, ”antall saker”. Alle de andre variablene som er signifikante har ikke endret seg nevneverdig. Når det gjelder ”antall saker” så har den en negativ verdi noe som betyr at jo flere saker som er behandlet desto mindre føringer legger de for sine deltagende kommuner i regionrådet.

Den forklarte variansen(8%) er høyest når en tester trekkene ved regionrådene opp mot den avhengige variabelen. Når en tester for trekk ved respondenten er den forklarte variansen på 1.2 %.

5.7.3 Avhengige variabel 3: Vedtak

Nå er de to av de tre avhengige variabelen blitt testet og det har kommet fram hva som kan forklare noe av variansen i de avhengige variablene. Nedenfor er det tre forskjellige regresjonsanalyser, i alle ligningene er den avhengige variabelen ”Føring”. I analyse 1 er det uavhengige variabel 1, trekk ved regionrådet, som er testet opp mot den avhengige variabelen. I analyse 2 er det regresjonsanalyse med uavhengige variabel 2, trekk ved respondenten, som er testet opp mot den avhengige variabelen. Til slutt i regresjonsanalyse 3 er det begge de to uavhengige variablene.

Tabell 16: Multivariat regresjon: Vedtaksmyndighet. Standardiserte koeffisienten beta.

*=signifikans nivå 0.05, **=signifikans nivå 0.01.

Regresjonsanalyse:	1	2	3
Antall kom.	.069		.075
Antall organ	-.142**		-.169**
Årsverk	.134**		.119*
Møter	.226**		.183**
Saker	-.066		-.029
Sentralitet		-.194**	-.226**
Formanns.		-.016	-.002
Perioder komm.		-.094*	-.074
Leder hovedutv.		.047	.048
Gruppeleder		.058	.059
R2	.029	.052	.081
F-Test	4.528	6.658	5.504

Tidligere analyser i oppgaven viste en tendens til at regionrådene ikke hadde så mye vedtaksmyndighet. Denne analysen skal avdekke om det er noen forskjeller i vedtaksmyndigheten og hva som kan forklare eventuelle forskjeller.

I regresjonsanalyse 1 er det uavhengige variabel 1, trekk ved regionråd, som det testes for. Regresjonsligningen er signifikant og den forklarte variansen er 2.9 %. Det er tre variabler som er signifikante, de er som følger: ”antall organ”, ”antall årsverk” og ”antall møter”. ”Antall organ” har en negativ verdi mens årsverk og møter har en positiv verdi. Dette betyr da at de som har mange organ i regionrådet har dårligere innflytelse på vedtakene enn de som

har få organ. De regionrådene som har mange årsverk i regionrådet og de som har mange møter har en sterkere innflytelse på vedtakene enn de med få.

I den midterste tabellen er det uavhengige variabel 2, trekk ved respondenten, som det testes for. Regresjonsanalysen er signifikant og har en forklart varians på vedtaksmyndighet på 5.2 %. ”Sentralitet” og ”Perioder i kommunestyret” er de to variablene som er signifikante på henholdsvis 0.01 nivå og 0.05 nivå. Det er verdt å merke seg her at ”Sentralitet” har en negativ verdi, motsatt av det som har kommet frem i tidligere analyser. Noe som da betyr at de ikke sentrale oppfatter regionrådene som mer innflytelsesrike når det gjelder vedtak enn de som er sentrale. Siden ”Perioder i kommunestyret” har negativ verdi betyr det at jo flere perioder respondenten har sittet i kommunestyret desto lavere er oppfattelsen av at regionrådet har vedtaksmyndighet.

Når alle variablene introduseres er fortsatt modellen signifikant og vi ser at forklaringskraften har blitt sterkere og forklarer nå 8.1 % av variansen i ”Vedtaksmyndighet”. De variablene som var signifikante ved forrige regresjonsanalyse er fortsatt signifikant og verdiene har endret seg moderat.

På denne avhengige variabelen var den forklarte variansen høyest når det testes for trekk ved respondenten(5.2). Trekkene ved regionrådet utgjorde en forklart varians på 2.9 %.

6: Drøfting

6.1 Regionråd – makt eller avmakt

Hensikten med denne oppgaven var å kartlegge om regionrådene hadde noen innflytelse. Dette ble målt gjennom hvordan politikerne i kommunestyret oppfattet innflytelsen til regionrådene. Innflytelsen ble operasjonalisert gjennom tre avhengige variabler med bakgrunn i teorien. En teori som fortalte at beslutningen i det offentlige går gjennom tre faser som kommer i sekvensiell rekkefølge: dagsorden, utredning og til slutt vedtak (Olsen(1972)). Analysen kunne avdekke at regionrådenes opplevde innflytelse var av lav grad på de tre avhengige variabelen. Den opplevde innflytelsen av regionrådene var størst på utredningen(”Føringer”) av saken, og den kunne vise en signifikant større innflytelse enn på de andre avhengige variablene.

For å forstå hvorfor regionrådene ikke oppleves som innflytelsesrike må en gå tilbake til teorien og se om den kan forklare noe i lys av de resultatene som har kommet frem. Det første en kan se på er hva teorien sier om denne typen nettverk. I henhold til Marcussen & Torfing er kjennetegnene ved denne typen nettverk:

” A relative stable, horizontal articulation of interdependent, but operationally autonomous actors who interact through negotiations that take place within a relatively institutionalized community which is self-regulating within limits set by external agencies and contributes to the production of public purpose” (Marcussen & Torfing (2007). s. 5)

Det første en bør merke seg med denne definisjonen er at denne formen for nettverk bringer sammen aktører som operer uavhengig, men er gjensidig avhengig av hverandre. Hvis en knytter dette opp mot regionrådene vil dette da bety at kommunene operer uavhengig av hverandre, men behovet for å samarbeide bringer de sammen. Dette betyr at denne formen for nettverk gjør at deltagerne stadig står ovenfor valg der de må velge mellom kommunens interesser og nettverket(regionrådets) interesser. Ut i fra det som kommer frem av analysen kan teorien gi en liten forståelse av grunnen til den lave innflytelse.

Ved å ta en nærmere kikk på teorien trekker de også frem at aktørene deltar i nettverket gjennom forhandlinger. I følge Marcussen og Torfing er konsensus noe som oppnås sjelden og de bruker begrepet tøff konsensus. Ved å ta dette utgangspunktet til grunn kan det da bety at denne formen har problemer med å komme til enighet. Skulle dette være tilfellet kan det gi en liten forklaring på hvorfor regionrådene ikke fremstår som innflytelsesrike, da de har nok med å bli enige innad i regionrådet.

Det siste en bør merke seg med definisjonen av denne typen nettverk er at det er selvregulerende innenfor de rammene de har fått av andre aktører. Noe som da kan indikere at regionrådet arbeider innenfor de rammene som er gitt av kommunestyret til hver enkelt kommune. Dette kan da bety at det er hver enkelt kommune som sitter med innflytelsen over hvordan nettverket utvikler seg, og dermed defineres innflytelsen av hver enkelt kommune. Dette betyr at en nok en gang kommer tilbake til prinsippet om å veie egne interesser opp mot nettverkets interesser. De funnene som da er gjort kan dermed tyde på at egne interesser veier tyngst.

Med bakgrunn i analysen og drøftingene som er gjort ser man en tendens til at kommunestyret står støtt som beslutningstager og at regionrådet operer på premissene til kommunestyret.

6.1.1 Utformingen av tiltak

Som nevnt innledningsvis i drøftingen er den opplevde innflytelsen høyere på en av de avhengige variablene. Den avhengige variabelen er ”Føringer” og er den variabelen som måler hvor innflytelsesrike regionråden opplevdes i utformingen av tiltakene.

Teorien om ”governance” nettverk trekker frem at et av kjennetegnene med denne formen for nettverk er at de bidrar med produksjon av samfunnsmessige hensikter. Samfunnsmessige hensikter er bredt definert som visjoner, verdier, politikk og regler i relasjon til et problem (Marcussen & Torfing (2007)). Siden regionrådene fremstår som mer innflytelsesrik på denne variabelen kan det da tyde på at regionråden bidrar til å fremme informasjon om problemer. Dette betyr da at regionråden bidrar i utredningsfasen med informasjon, og på den måten hjelper til med at beslutningen som fattes, fattes på et bredere informasjonsgrunnlag. Dette betyr da at det er en tendens til at regionrådene er med å fremme samfunnsmessige hensikter i henhold til teorien om ”governance” nettverk.

I henhold til Olsen (1972) er det som kjennetegner utredningen er at den lar seg prege av hvem som utreder og hvem som tilbyr problemløsninger. Det betyr da at denne fasen i stor grad preges av hvem som utreder og hvem som tilbyr informasjon. Det at regionrådene fremstår som mer innflytelsesrike i denne fasen, kan tyde på at de blir hørt i utredningen. Det kan på den ene siden bety at regionrådene tilbyr informasjon om et problem, eller på den andre siden bety at det naturlig for kommunene å involvere regionrådene i utredningen av sakene.

Det at regionrådene fremstår som noe mer innflytelsesrike på denne avhengige variabelen er en tanke en kan dra litt lenger på. Hvis en går tilbake til de tre avhengige variablene som måler innflytelse. Dette kan sees på som en sekvensiell prosess der først en sak kommer opp på dagsorden, så kommer utredningen av saken også til slutt kommer beslutningen. Det betyr da at de sakene som er på dagsorden er preget av det som er aktuelt i hver enkelt medlemskommune. Deretter kommer utredningen av saken og her er det en tendens til at regionrådet er mer innflytelsesrikt. Noe som da kan bety at regionrådet kan fungere som et koordinerende organ, med dette menes at regionrådet fungerer som en koordinator mellom kommunene og jobber med å koordinere den regionale utviklingen. Til slutt kommer beslutningen som er godt forankret i kommunestyret. Dette vil da bety at regionrådene har en rolle hvor de koordinere den regionale utviklingen mellom kommunen for å sikre styring i regionen, men det betyr på ingen måte at kommunestyrene mister innflytelse da det er mye

som tyder på beslutningen er godt forankret i kommunestyret. Ved å se på regionrådet som en koordinator har det enkelte fellestrekk med det som kalles for en strategisk kommuneallianse. Det som kjennetegner en strategisk kommuneallianse er at regionrådet tar ledelsen og fungerer som et operativt støtteorgan for kommunene med ansvar for å utrede og fremme forslag til nye samarbeidsordninger. Overføring av myndighet vurderes fra konkret for den enkelte ordning(Vinsand & Nilsen(2008). Ideen om at regionrådet fungerer som et operativt støtteorgan innebærer at de koordinerer det regionale samarbeidet.

Det blir hele tiden drøftet og vurdert om kommunestyret mister makt til regionrådene. Et lite tankeeksperiment kan være å snu på dette, og tenke at kommunestyret får mer makt. Tanken er at kommunestyret får mer makt gjennom at de får bestemme over enda et organ. Tendensen i analysen viser at regionrådet er avhengig av kommunestyret for å få til noe, dette kan da indikere at de får mer makt ved at de bestemmer over enda et politisk felt.

6.2 Forskjell mellom regionrådene

Etter å ha drøftet innflytelsen til regionrådene ut i fra de avhengige variablene, er nå neste steg å drøfte noe av variasjonen i oppfattelsen med uavhengige variabel 1, hvordan regionrådene er organisert. Analysen kunne avdekke at flere av trekkene ved regionrådene påvirket hvordan politikerne oppfattet regionrådene. Det som kom frem av analysen var at de som hadde mange organ i regionrådet ble opplevd som mindre innflytelsesrike. Antall kommuner hadde også en negativ effekt på den opplevde innflytelsen på en av de avhengige variablene, utforming av tiltak. Videre så kunne analysen avdekke at antall årsverk viste at jo flere ansatte regionrådet hadde i sekretariatet desto mer innflytelsesrike fremsto de. Antall møter hadde også den samme effekten på to av de avhengige variablene, dagsorden og vedtak.

Det faktum at jo flere organ regionrådet har, desto mindre innflytelsesrik oppleves regionrådet kan forklares av naturlige årsaker. Det vil være rimelig å anta at desto flere organ i regionrådet desto vanskeligere er det å bli enig for medlemmene av regionrådene. Et økende antall organ i regionrådet betyr at beslutningen må forankres på flere steder, noe som betyr at flere personer må bli enige.

Teorien om "governance" nettverk har tidligere blitt drøftet tidligere, og et av kjennetegnene med denne typen nettverk er at den bringer sammen aktører som operer uavhengig av hverandre. Videre så sier teorien at enstemmig konsensus er å anse som usannsynlig og at resultatet er mer "rough" konsensus(Marcussen & Torfing(2007)). Hvis en da tar utgangspunkt i at denne formen for nettverkssamarbeid har problemer med å komme frem til en konsensus, vil det da være rimelig å anta at det blir enda mer komplisert å komme til enighet ved å gjøre beslutningstagningen ytterligere komplisert. Det at antall kommuner har samme effekt på innflytelsen forsterker argumentasjonen ovenfor.

Antall ansatte i sekretariatet har en positiv effekt på den opplevde innflytelsen til de regionrådene. Noe av dette kan forklares av naturlige årsaker. Det vil være rimelig å anta at flere ansatte betyr en større organisasjon som kan ta seg av den daglige driften. En administrasjon i regionrådet som kan ta seg av forberedelsen til sakene, en administrasjon som noe kan henvende seg til hvis de har noen spørsmål angående regionrådet osv.

Det at regionrådet oppleves som mer innflytelsesrikt desto flere ansatte de har, stemmer overens med det teorien også sier. Marcussen og Torfing(2007) hevder at ”governance” nettverk kan by på flere problemer. Et av de punktene som trekkes frem er mangelen på lederskap, og mangelen på et klart og synlig resultat. En mulig løsning på problemene med dette kan være å forsøke å regulere nettverket, som i utgangspunktet er selvregulerende. De trekker frem aktører som politikere, administrasjon og andre mektige aktører som kan ta denne rollen. Dette inkluderer forsøk på å påvirke prosessen og utfallet av nettverk ”governance” gjennom formen, rammene og ledelsen av nettverket(Marcussen og Torfing(2007), s.13). Det Marcussen og Torfing sier her at en mektig administrasjon kan innta en viktig rolle å regulere og styre nettverket. Det med at administrasjonen fremstår som en viktig aktør for denne formen for nettverk kan også forklares med den rollen administrasjonen spiller i politikken i dag.

I følge teorien har administrasjonen stadig fått mer makt, dette kommer av at mange nå hevder at administrasjonen har utviklet seg til å bli en viktig politisk aktør (Jacobsen(1997), s. 153). Den økte innflytelsen til administrasjonen forklares med administrasjonen stadig utøver mer skjønn, men også at politikerne forventer at administrasjonen skal ta mer skjønnsmessige beslutninger. Analysen som er gjort bekrefter at administrasjonen spiller en viktig rolle i regionrådet.

Analysen kunne avdekke at en stor administrasjon slo ut med en positiv verdi på alle variablene som undersøkte innflytelsen. I henhold til teorien så kan administrasjonen spille en viktig rolle i alle delene av en politisk prosess, dette er noe som har blitt bekreftet gjennom de funnene som er gjort. Administrasjonen spiller en viktig rolle i de ulike fasene frem til vedtaket.

Gjennom sin rolle som spesialist kan de få enkelte saker akseptert som en del av den politiske sfæren. I utredningen av en sak kan administrasjonen bli en mektig aktør gjennom at de løsningene som de presenterer. Så lenge det er vanskelig å skille mellom hva som er politiske

saker vil administrasjonen spille en politisk rolle (Jacobsen (1997), s. 38). I henhold til de analyser som er gjort har en stor administrasjon en positiv effekt på hvor innflytelsesrike regionrådene oppleves. Dette bekrefter bare det teorien sier om at administrasjonen kan spille en viktig rolle i alle deler av utformingen av politikk.

6.3 Ulike individuelle oppfatninger

Når det nå har blitt drøftet hvordan uavhengige variabel 1 påvirker de tre avhengige variablene er nå da neste steg å drøfte uavhengige variabel 2 sin påvirkning på de avhengige variablene. Analysene viste at de som var medlem av regionrådet oppfattet regionråden som mer innflytelsesrike enn de som ikke er det. Unntaket var på vedtak, der effekten var motsatt. Det betyr at regionrådene ble opplevd som mer innflytelsesrike i vedtaksfasen av de som ikke var medlem av regionrådet. Til slutt hadde perioder i kommunestyret en negativ effekt på innflytelsen på vedtak, dette betyr da at jo flere perioder i kommunestyret respondenten har sittet desto mindre innflytelsesrike opplever de regionrådene i vedtaket.

Det faktum at regionrådet oppfattes som mer innflytelsesrike av de som sitter sentralt i kommunestyret og regionrådet er ikke overraskende. Dette kan for det første forklares med at en kan anta at respondenten vil overvurdere sin egen innflytelse. Dette kommer av at ingen av politikerne ikke ønsker å sitte i et organ som ikke har innflytelse. For det andre kan det komme av at de kjenner regionrådene og de beslutningene som er tatt og vurderer de som viktige.

Når det gjelder oppfattelsen av innflytelsen til regionrådene på vedtakene er tendensen her motsatt av det som har kommet frem tidligere, noe som betyr at de ikke sentrale politikerne oppfattet innflytelsen som sterkere enn de sentrale. Dette kan tyde på at de som ikke er sentrale politikere oppfatter at regionrådene påvirker vedtakene og at de må innrette seg etter dette. De sentrale politikerne som har vært med i denne beslutningen oppfatter ikke dette som noe revolusjonerende fordi de har vært en del prosessen. Dette kan da bety at det er en tendens til at enkelte av politikerne opplever regionrådene som noe som kommer ovenfra og ned og de må dermed innrette seg etter vedtakene.

På vedtakene har også perioder i kommunestyret en påvirkning, og analysen viser at desto flere år en politiker har sittet i kommunestyret desto mindre innflytelse har regionrådene på

vedtakene. Dette kan da bety at det er en tendens til de som har lang erfaring i kommunestyret har også kunnskap om regionrådene og dermed ikke opplever de som så innflytelsesrike. Dette kan da bety at det er en tendens til at det er de nye kommunestyre politikerne som opplever regionrådet som innflytelsesrikt på dette området.

De funnene som er gjort på hvordan uavhengige variabel 2 har bekreftet det teorien fortalte. Det var en tendens til at de erfarne politikerne hadde en helt annen oppfatning av regionråden enn de som er å anse som perifere politikere.

6.4 Demokratisk problem?

Tidligere drøftinger har avdekket at regionrådene ikke oppfattes som innflytelsesrike for kommunestyrepolitikerne. Analysen og drøftingen viser at det er en tendens til at kommunestyret står som beslutningstager, og at regionrådene er avhengig av kommunestyret i de ulike medlemskommunene for å få gjennom saker.

Tidligere har det blitt drøftet likheten med regionrådene og den formen for nettverk som omtales for ”governance” nettverk. Denne formen for nettverk er omdiskutert da de står ovenfor et demokratisk problem. Den demokratiske kritikken går ut på denne formen for nettverk fremstår som udemokratisk målt i tradisjonelle liberale demokratiske normer, som lik deltakelse fra borgerne, åpen konkurranse mellom politiske eliter og ansvarlighet gjennom ordinære valg(Marcussen & Torfing(2007)). For at det skal være et demokratisk problem legger denne definisjonen til grunn at nettverket har makt til å utforme politikk. Analysen og drøftingen har vist at regionrådene ikke har noen innflytelse ut i fra de tre formene for makt. Det ser ut til å være en klar tendens til at regionrådet er forankret i kommunestyret, og at kommunestyret står fast som beslutningstager. I teorien sier de at det som avgjør om denne formen for nettverk er et positivt bidrag til demokrati eller ikke avhenger av den demokratiske forankringen. Demokratisk forankring betyr at det er kontrollert av demokratisk valgte politikere, og dermed er det ikke noe problem med hvem som skal stå til ansvar gjennom valg(Marcussen & Torfing(2007)). I de analyser og drøftinger som er gjort tidligere er det en klar tendens til at regionrådet er forankret i kommunestyret og dermed er det ikke ut i fra teorien et demokratisk problem.

Enkelte hevder at det er en tendens i dagens samfunn til at makt flyttes fra de tradisjonelle demokratiske organene og ut i nettverk. Det ville vært rimelig å tro at regionrådene representerer den type organ som flytter makt bort fra de demokratiske valgte organene, og

dermed er med å ”uthule” (Rhodes(1994)) kommunen. Analysen og drøftingen viser det motsatte av dette. Regionrådene er ikke med å ”uthule” staten, tvert i mot viser drøftingen og analysen at de tradisjonelle demokratiske valgte organene er solide og det er liten tvil om at det er kommunestyret som avgjør i de regionale spørsmålene. Dette betyr da at regionrådene i mindre grad er med å ”uthule” kommunene.

Denne demokratiske problemstillingen er også nevnt i den norske makt- og demokratiutredningen (2003). Der konkluderer de med at folkestyret forvitrer fordi at demokratiet svekkes når makt flyttes vekk fra representative organer og over i forskjellige former for tilleggsdemokrati.

”Demokratiet blir utfordret når folkestyrets vilkår og spillerom blir redusert. Når betydningen av demokrati overføres fra folkestyret som formell beslutningsform til ulike former for tilleggsdemokrati, blir forvitringen av folkestyret tildekket og skillet mellom demokrati og ikke-demokrati utydelig.”

(Østerud m.fl 2003:298)

Konklusjonen fra den makt- og demokratiutredningen fordrer at makt overføres fra folkestyret til ulike former for tilleggsdemokrati. Denne forflytningen av makt vil i dette tilfellet gjelde at kommunestyret som formell beslutningsform flyttes til regionrådet. De funnene og drøftingene som er gjort i denne oppgaven kan tyde på at det ikke er et demokratisk problem med regionrådene, og at kommunestyret som formell beslutningstaker står sterkt. De empiriske funnene som er gjort i denne masteroppgaven ikke stemmer overens med det som har kommet frem av makt- og demokratiutredningen. Det vil være feil å konkludere med at det som er kommet frem av makt- og demokratiutredningen er feil, men det en kan si er det er mye som tyder på at regionrådene ikke er med å støtter opp under denne slutningen. Dette betyr da at det er mye som tyder på at det ikke er et demokratisk problem med regionrådene og at tradisjonelle kommunestrukturen fast som formell beslutningsform.

De funnene og drøftingene som er gjort i denne masteroppgaven stemmer overens med de betraktninger Paul du Gay(2002) gjør, der han hevder at den politiske orden ikke har blitt satt til side som en følge av ”governance”. Dette betyr da at regionrådene er at av de organene som bidrar til at tradisjonelle demokratiske organene fremdeles har mye makt.

6.5 Konklusjon

Til slutt et tilbakeblikk på problemstillingen slik at en kan prøve å komme frem til en konkluderende avslutning.

Hvor innflytelsesrike oppfattes regionrådene og varierer oppfattelsen med individuelle- eller regionrådets trekk?

I analysen og drøftingen har det kommet frem en klar tendens til at kommunestyrepolitikerne ikke oppfatter regionrådet som innflytelsesrikt. Dette har blitt drøftet ut i fra teorier om ”governance” nettverk, og det har kommet frem at mye av teorien legger vekt på en del av de utfordringene denne typen nettverk står ovenfor. Noe som igjen har gitt et klarere bilde av hvorfor ikke regionrådene oppleves som innflytelsesrike. En strategisk kommuneallianse innebærer at kommunene definerer myndighet fra sak til sak og kan forklare noe av grunnen til at regionrådene ikke fremstår som innflytelsesrike.

Analysen kunne avdekke at regionrådene fremsto mer innflytelsesrike på en av variablene i forhold til de andre. Denne variabelen var utformingen av tiltak. Dette funnet kan indikere at kommunestyret står støtt og ikke lar seg påvirke av regionrådet i hvilke saker som kommer på dagsorden og hvordan beslutningen i kommunestyret fattes. Det kan også tyde på at regionrådene yter en større grad av innflytelse i utredningen av saken fordi de tilbyr informasjon og problemløsninger. Noe som kan indikere at regionrådet blir hørt i de sakene som er aktuelle. Dette betyr da at regionrådet får en rolle der de påvirker utredningen av sakene, noe som kan da tyde på at regionrådene fungerer som et koordinerende organ ovenfor ulike medlemskommunene. Med koordinerende organ menes at de koordinerer den regionale politikken til og mellom medlemskommunene. Muligheten for at kommunestyret blir mer innflytelsesrik ut i fra et at regionrådene gir de flere strenger å spille på har blitt drøftet.

I analysen og drøftingen har det også kommet frem at det er en klar tendens til regionrådet ikke er med ”uthule” kommunen(Rhodes(1994) og at regionrådet ikke er med å forvitre folkestyret i henhold til konklusjonen i makt og demokratiutredningen. Det er også mye som tyder på at den demokratiske forankringen til regionrådene er godt festet i kommunestyrene til de ulike medlemskommunene. Paul du Gay(2002) hevder at den politiske orden ikke har blitt

satt til side som en følge av ”governance” og de funnene som er gjort i denne masteroppgaven tyder på at dette er tilfellet med regionrådene.

Når det gjelder variasjoner i innflytelsen har dette blitt testet opp i mot to forskjellige uavhengige variabler, respondentens- og regionrådets trekk. Det har kommet frem en klar tendens til at regionrådet oppfattes mer innflytelsesrikt av de som er medlem av regionrådet. Analysen kunne også avdekke at oppfattelsen av regionrådet var motsatt i vedtaket, her var de som ikke var medlem av regionrådet som oppfattet regionrådene som mest innflytelsesrike. Dette kan komme av at de perifere politikerne oppfattet dette som vedtak de ikke kjenner til og må føye seg etter i større grad enn de som har vært med å utforme de.

Trekkene ved regionrådene viste at de som hadde flest ansatte i sekretariatet ble oppfattet som mest innflytelsesrike. Dette ble forklart med behovene for å regulere denne formen for nettverk, en regulering som kan forekomme ved en sterk administrasjon.

Det var også en klar tendens til at de regionrådene som hadde organisert seg med mange organ fremsto som mindre innflytelsesrike. Dette betyr da at jo flere organ et regionråd desto mindre innflytelsesrike er de og har blitt forklart med at det som kjennetegner denne typen nettverk er problemene å komme til enighet. Antall kommuner viste også den samme tendensen på en av variablene, desto flere kommuner med i regionrådet desto mindre innflytelsesrike fremsto de.

Litteraturliste og vedlegg

Dearing, James W, & Rogers, Everett M (1992), *Communication Concepts 6. Agenda-Setting*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Gay, du Paul(2002): *A Common Power to Keep Them All In Awe: A Comment on Governance*. Taylor & Francis Ltd

Hagen, Terje P & Sørensen, Rune J.(2006): *Kommunal organisering*. Universitetsforlaget

Hernes, Gudmund (1975). *Makt og avmakt*. Universitetsforlaget.

Hovik, Sissel & Stigen, Inger Marie(2008): *Kommunal organisering 2008:Redegjørelse for kommunal- og regionaldepartementets organisasjonsdatabase*. NIBR-rapport 2008:20

Jacobsen, Dag Ingvar & Thorsvik, Jan(2002): *Hvordan organisasjoner fungerer*. Fagbokforlaget

Jacobsen, Dag Ingvar(1997): *Administrasjonens makt – om forholdet mellom politikk og administrasjon*. Fagbokforlaget

Jacobsen, Dag Ingvar(2003): "Vi har det så greit.." En studie av forholdet mellom politikk og administrasjon i 30 norske kommuner. *Makt- og demokratiutredningen*

Jacobsen, Dag Ingvar(2005): *Hvordan gjennomføre undersøkelser*. Høyskoleforlaget

Jacobsen, Dag Ingvar(2007): *Politikk og administrasjon på lokalt nivå – den lokale administrasjonens makt*. Avhandling levert for graden Doctor Philosophiae. Universitet i Tromsø.

Jacobsen, Dag Ingvar(2009): *A tragedy of the Councils? Exploring the Hollowing-Out Hypothesis – The Case of Norwegian Local Authorities*. *Lex Localis*

Majone, Giandomenico (2006), *The Oxford Handbook of Public Policy*, Oxford University Press.

Nilsen, Jørund K & Vinsand, Geir(2007): *Landsomfattende kartlegging av regionråd – status, utfordringer og endringsplaner*. Nivi rapport 2007-2

Nilsen, Jørund K & Vinsand, Geir(2008): Status for interkommunalt samarbeid og behov for videreutvikling. Nivi- notat 2008:1

Olsen. Johan P(1972): Politisk organisering. Universitetsforlaget

Rhodes. R.A.W(1994): The hollowing out of the state: The changing nature of the public service in Britain. The Political Quarterly Publishing Co.Ltd

Østerud, Øyvind, Engelstad, Fredrik & Selle, Per (2003). Makten og demokratiet, en sluttbok fra makt- og demokratiutredningen. Gyldendal Norsk Forlag.

Vedlegg1: Informasjonsskriv til respondentene med Drammensregionen som eksempel

DELTA I EVALUERINGEN AV RÅDET FOR DRAMMENSREGIONEN!

Din kommune deltar i rådet for Drammensregionen, et av de mange interkommunale samarbeidsordninger i Norge som ofte kalles regionråd. Dette organet er opprettet for å styrke og koordinere samarbeidet mellom kommunene Hurum, Røyken, Lier, Drammen, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Sande og Svelvik.

Slikt samarbeid på tvers av kommunegrensene er blitt stadig mer vanlig i norske kommuner, og det er viktig å kartlegge hva slags forhold som medvirker til å gjøre slike samarbeide gode eller mindre gode.

Dette prosjektets mål er å kartlegge kommunepolitikernes deltakelse i, og oppfatning av, regionrådene i Norge, herunder rådet for Drammensregionen.

VI GARANTERER ANONYMITET

I undersøkelsen er du sikret full anonymitet, og vi garanterer at besvarelsene behandles fortrolig. Universitetet i Agder som gjennomfører undersøkelsen arbeider i henhold til konsesjon gitt av Datatilsynet, og er underlagt taushetsplikt. Innholdet i dette spørreskjemaet vil kun bli brukt i statistiske tabeller og framstillinger. Professor Dag Ingvar Jacobsen er ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet.

HVORDAN SKAL DU BESVARE SPØRSMÅLENE?

Nesten alle spørsmål skal besvares på samme måte - ved å **sette kryss** i det svaralternativ som passer best, slik det er vist i rammen nedenfor:

	<i>Helt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Verken/ eller</i>	<i>Uenig</i>	<i>Helt uenig</i>	<i>Vet ikke</i>
Jeg oppfatter det som mer innflytelses- rikt enn kommunestyret i min kommune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

Vi vet at enkelte spørsmål kan være vanskelig å svare på, men forsøk å angi det svar som passer best.

HAR DU SPØRSMÅL ANGÅENDE UNDERSØKELSEN?

Har du spørsmål i forbindelse med utfyllingen av skjemaet, kan du ringe eller sende en mail til Dag Ingvar Jacobsen (38 14 15 28, e-post: dag.i.jacobsen@uia.no)

Ferdig utfylte skjema legges i vedlagte svarkonvolutt og returneres så fort som mulig - helst innen 1 uke etter at du mottok det.

Med vennlig hilsen

Dag Ingvar Jacobsen
Professor
Universitetet i Agder

Vedlegg 2: Spørreskjema med Drammensregionen som eksempel

Er du medlem av?

Ja *Nei*

Rådet for Drammensregionen 1 2

Hvor mange år har du vært medlem av Rådet for Drammensregionen: _____ år

Er du?

Ja *Nei*

Medlem av formannskapet i egen kommune 1 2

Ordfører/varaordfører 1 2

Leder av hovedutvalg eller lignende 1 2

Gruppeleder (parti) 1 2

Hvor mange perioder (inkludert denne) har du vært medlem av kommunestyret i din kommune?

_____ antall perioder

Først noen påstander om hvordan du opplever innflytelsen til Rådet for Drammensregionen i dag.

	<i>Helt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Verken/ eller</i>	<i>Uenig</i>	<i>Helt uenig</i>	<i>Vet ikke</i>
Jeg oppfatter det som en svært viktig arena å delta på.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Jeg oppfatter det som mer interessant å delta i Rådet for Drammensregionen enn i kommunestyret i min kommune.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Jeg oppfatter Rådet for Drammensregionen som svært innflytelsesrikt.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Jeg oppfatter Rådet for Drammensregionen som mer innflytelsesrikt enn kommunestyret i min kommune.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

I hvor stor grad mener du at Rådet for Drammensregionen har bidratt til følgende:

	<i>Svært stor grad</i>	<i>Stor grad</i>	<i>Til en viss grad</i>	<i>I liten grad</i>	<i>I svært liten grad</i>	<i>Vet ikke</i>
Lettere å rekruttere gode fagpersoner til regionen.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Bedre informasjonsutveksling mellom kommunene	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Skape en felles forståelse av regionens utfordringer	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Utvikle en regional identitet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Utvikle tillit mellom de deltagende kommunene	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Mer helhetlig samfunnsplanlegging	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Mer helhetlige planer for arealutnyttelse og infrastruktur.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Effektivisering av administrative felles-tjenester som regnskap, IT og lønn	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Et bedre skoletilbud i regionen.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Et bedre barnehagetilbud i regionen.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Bedre helsetjenester i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Bedre barnevernstilbud i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Bedre kulturtilbud i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Bedre tilbud med hensyn til renovasjon	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Bedre tilbud til sosialklienter i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
En bedre næringspolitikk i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Satt kommunene bedre i stand til å løse miljøproblemer	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Gjøre kommunene mer slagkraftig overfor statlig myndighet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Satt kommunene bedre i stand til å kunne avgi gode høringsuttalelser	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

Hvor mye myndighet opplever du at din kommune har delegert til Rådet for Drammensregionen på de følgende saksfelt?

	<i>Svært mye</i>	<i>Mye</i>	<i>Lite</i>	<i>Svært Lite</i>	<i>Ingen-ting</i>	<i>Vet ikke</i>
Samfunnsplanlegging	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Arealplanlegging	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Administrative fellestjenester som regnskap, IT og lønn.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Skoletilbud	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Barnehagetilbud	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Helsetjenester	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Barnevernstilbud	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Kulturtilbud	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Vei, vann og renovasjon	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Sosialtjenester.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Næringspolitikk	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Miljøvern	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

Hvor ofte opplever du at det følgende finner sted i Rådet for Drammensregionen:

	<i>Svært ofte</i>	<i>Ofte</i>	<i>Av og til</i>	<i>Sjelden</i>	<i>Aldri</i>	<i>Vet ikke</i>
Det fatter vedtak som burde vært fattet i kommunestyret i min kommune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Det fatter vedtak som er bindende for min kommune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Det gir klare anbefalinger til min kommune om hva slags vedtak vi bør fatte.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Det legger sterke føringer for vedtak i kommunestyret	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

I hvor stor grad mener du at de følgende utsagn er en riktig beskrivelse av Rådet for Drammensregionen i dag.

	<i>Helt riktig</i>	<i>I hovedsak riktig</i>	<i>Både- og</i>	<i>I hovedsak feil</i>	<i>Helt feil</i>	<i>Vet ikke</i>
Det har hovedansvar for alle interkommunale samarbeidsprosjekter i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Det er Rådet for Drammensregionen som fordeler penger til alle interkommunale prosjekter....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Det er Rådet for Drammensregionen som kontrollerer ressursbruk i interkommunale prosjekter	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Det er Rådet for Drammensregionen som vurderer måloppnåelse i interkommunale prosjekter .	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen står fritt til å opprette og nedlegge interkommunale prosjekter	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har egentlig ingen reell beslutningsmyndighet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen er kun et forum for informasjonsutveksling og diskusjon	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

Hvordan forventer du at representantene fra din kommune i Rådet for Drammensregionen bør opptre?

	<i>Helt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Verken/ eller</i>	<i>Uenig</i>	<i>Helt uenig</i>	<i>Vet ikke</i>
De bør hele tiden konferere med kommunestyret for å være sikre på at har ryggdekning i egen kommune.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De bør motsette seg at mer beslutningsmyndighet overføres fra kommunestyret til Rådet for Drammensregionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De bør først og fremst fungere som talspersoner for kommunen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
De bør kjempe for at vår kommune skal få sterkere innflytelse i Rådet for Drammensregionen ..	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

**Så følger noen påstander om hvordan Rådet for Drammensregionen fungerer i dag.
Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene?**

	<i>Helt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Verken/ eller</i>	<i>Uenig</i>	<i>Helt uenig</i>	<i>Vet ikke</i>
Rådet for Drammensregionen setter dagsorden for den politiske diskusjon i hele regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen setter dagsorden for hvilke saker som blir diskutert i kommunestyret ...	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen setter dagsorden for hvilke saker som blir diskutert i mitt parti ...	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Diskusjonene i Rådet for Drammensregionen dekkes grundig i lokale medier	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har økt bevisstheten om det interkommunale samarbeidet blant politikerne i min kommune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har gjort den interkommunale dimensjon sentral i alle saker vi diskuterer i kommunestyret	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har skapt større grad av enighet mellom kommunene i hva som bør prioriteres i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har ført til det er mindre aktuelt med kommunesammenslåing i regionen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Medlemskap i Rådet for Drammensregionen har ført til mindre press for at min kommune skal slås sammen med andre kommuner	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har ført til en mer positiv holdning til interkommunalt samarbeid hos politikerne i min kommune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har ført til at politikerne i min kommune har fått bedre informasjon om det interkommunale samarbeidet som pågår	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har ført til at politikerne i min kommune har fått bedre kontroll med det interkommunale samarbeidet som pågår	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Rådet for Drammensregionen har ført til flere interkommunale samarbeidsprosjekter	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

I hvor stor grad mener du at kommunene i Rådet for Drammensregionen er enige om følgende:

	<i>Helt enige</i>	<i>Enige</i>	<i>Verken/ eller</i>	<i>Uenige</i>	<i>Helt uenige</i>	<i>Vet ikke</i>
Målsettingene med samarbeidet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Hvor stort omfang samarbeidet skal ha.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Hvor mye beslutningsmyndighet som skal delegeres til Rådet for Drammensregionen ..	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Hvor mye ressurser kommunene skal investere i samarbeidet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

I hvor stor grad stoler du på at de kommunene som deltar i Rådet for Drammensregionen:

	<i>Fullt og helt</i>	<i>I all hovedsak</i>	<i>Verken/ eller</i>	<i>I mindre grad</i>	<i>Ikke i det hele tatt</i>	<i>Vet ikke</i>
Arbeider for fellesskapet og ikke bare for sin egen kommune	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Lojalt følger opp de vedtak som fattes i det interkommunale samarbeidet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Ikke vil trekke seg ut av samarbeidet hvis det oppstår uenighet	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Vil bidra med de ressurser som trengs for å få til et godt samarbeid	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

Så noen påstander om hvordan du som kommunepolitiker oppfatter innsikten i det som skjer i Rådet for Drammensregionen. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

	<i>Helt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Verken/ eller</i>	<i>Uenig</i>	<i>Helt uenig</i>	<i>Vet ikke</i>
Det er vanskelig å få god informasjon om hva som skjer i Rådet for Drammensregionen....	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Rådet for Drammensregionen er kun blitt en arena for noen få, sentrale politikere	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Opprettelse av Rådet for Drammensregionen har forsterket tendenser til at det danner seg en liten gruppe "elitepolitikere"	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Kommunestyret har egentlig liten innsikt i det som skjer i Rådet for Drammensregionen	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0

Hvis du skulle vurdere den innflytelsen den enkelte kommune har i Rådet for Drammensregionen, hvor stor innflytelse mener du de følgende kommuner har?

	<i>Svært stor</i>	<i>Stor</i>	<i>Middels</i>	<i>Liten</i>	<i>Svært liten</i>	<i>Vet ikke</i>
Hurum.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Røyken	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Lier	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Drammen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Nedre Eiker	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Øvre Eiker	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Sande	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6
Svelvik.....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ 6

I hvor stor grad er du enig i de følgende utsagnene?

	<i>I svært stor grad</i>	<i>I stor grad</i>	<i>Til en viss grad</i>	<i>I liten grad</i>	<i>I svært liten grad</i>	<i>Vet ikke</i>
Rådet for Drammensregionen har gjort det mer attraktivt å være kommunepolitiker.....	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Rådet for Drammensregionen påvirker i liten grad mitt daglige arbeid som kommunepolitiker .	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Viktige saker er blitt flyttet fra kommunestyret til Rådet for Drammensregionen	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Rådet for Drammensregionen har gjort det mer interessant å være kommunepolitiker.....	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Rådet for Drammensregionen har "tømt" kommunestyret for interessante saker	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Rådet for Drammensregionen har svekket kommunestyrets innflytelse.....	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0
Rådet for Drammensregionen har utviklet seg til å bli et "overkommunalt" organ	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1	☐ 0

Helt til slutt noen spørsmål om deg som politiker

Hvilket politisk parti representerer du? _____

Vil du si at du er medlem av den styrende koalisjonen i kommunestyret i din kommune?

- Ja
- Nei
- Vi har ingen klar styrende koalisjon